

Brussel, 08/02/2024

NOTA AAN DE MINISTERRAAD

Betreeft: opstart vanaf begin 2024 van twee nieuwe onderzoeksprogramma's door Federaal Wetenschapsbeleid

1. INLEIDING EN VOORAFGAANDEN

1.1. Algemeen kader

In het kader van een correcte beleidsvoorbereiding en –evaluatie hebben de verschillende federale overheidsdiensten nood aan een volwaardige wetenschappelijke ondersteuning. De federale wetenschappelijke instellingen (FWI¹) daarentegen hebben nood aan een ondersteuning voor de ontwikkeling van hun wetenschappelijk personeel. Deze nood werd ook erkend in de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen (BWHI, art 6bis, §2), waar de federale overheid expliciet bevoegd bleef voor “het wetenschappelijk onderzoek dat nodig is voor de uitoefening van haar eigen bevoegdheden, met inbegrip van het wetenschappelijk onderzoek ter uitvoering van internationale of supranationale overeenkomsten of akten”.

In dit verband worden door de POD Wetenschapsbeleid (BELSPO) verschillende programma's en onderzoeksacties opgezet en beheerd: BRAIN-be, DRUGS, FED-tWIN, Onderzoeksacties in de FWI onder het gezag van de Minister van Wetenschapsbeleid, nationale en internationale onderzoeksinitiatieven die door de Federale overheid ge(co)financierd worden.

Met het einde van het BRAIN-be 2.0 programma in 2023 en de gestage vermindering van de budgetbijdragen aan de FED-tWIN onderzoeksprofielen vanaf 2025, ontstaat een budgettaire perspectief en opent zich de mogelijkheid om het kader voor de voortzetting van federaal onderzoek te vernieuwen.

Het beheer van onderzoeksprogramma's ter ondersteuning van de bevoegdheden van de Federale Overheid alsook ter versterking van de wetenschappelijke expertise van onze Federale Wetenschappelijke Instellingen (FWI) is één van de kerntaken van de POD Wetenschapsbeleid. Om de continuïteit van deze kerntaak niet in het gedrang te brengen is de opstart van (een) nieuw(e) onderzoeksprogramma(s) vanaf 2024 vereist.

Immers, meer dan ooit zijn we gekomen op een moment dat we voor uitdagingen staan die we niet zullen kunnen aangaan zonder collectief te vertrouwen op wetenschappelijke kennis.

---

¹ Voor de leesbaarheid van dit dossier wordt onder het acroniem FWI de instellingen verstaan zoals gedefinieerd in het KB van 30 oktober 1996 en hun eventuele rechtsopvolgers, zoals Sciensano.

Aan de Ministerraad wordt daarom een voorstel voorgelegd voor de opstart vanaf begin 2024 van twee nieuwe onderzoeksprogramma's binnen de huidige beschikbare kredieten.

1.2. De huidige onderzoeksprogramma's en -initiatieven van de POD Wetenschapsbeleid

1.2.1. BRAIN-be 2.0

De uitwerking van de tweede fase van het programma BRAIN-be (2018 – 2023) (verder afgekort als BRAIN-be 2.0) bouwde verder en sloot aan op een geheel van aanvullende initiatieven van de POD Wetenschapsbeleid: de eerste fase van BRAIN-be (2012 – 2017), de postdocbeurzen, het programma FED-tWIN en de nationale en internationale onderzoeksinitiatieven die door de Federale overheid ge(co)financierd worden.

Het kaderprogramma BRAIN-be 2.0 maakte het mogelijk om enerzijds tegemoet te komen aan de kennisbehoeften van de federale overheidsdiensten (FODs²) en anderzijds het wetenschappelijk potentieel van de federale wetenschappelijke instellingen (FWI) te ondersteunen via op wetenschappelijke excellentie en Europese en internationale verankering gebaseerde onderzoeksprojecten.

Dit programma maakte het ook mogelijk om, via de onderzoeksprioriteiten binnen de thematische pijlers, deel te nemen aan transnationale programma's. Het betreft Europese transnationale samenwerkingsinitiatieven waarvan de doelstellingen in lijn zijn met deze van de thematische pijlers van BRAIN-be. De deelname aan die transnationale initiatieven biedt BELSPO de gelegenheid om mee de prioritaire thema's voor de oproepen tot voorstellen binnen deze initiatieven te identificeren en Belgische wetenschappelijke topteams te financieren in Europese netwerken.

Het Programma was opgebouwd rond 3 pijlers:

- Pijler 1: Uitdagingen en kennis van de levende en niet-levende wereld.
- Pijler 2: Erfgoedwetenschap
- Pijler 3: Federale maatschappelijke uitdagingen.

In het programma waren mechanismen ingebouwd om de onderzoekscapaciteit van de FWIs en hun deelname aan het programma te garanderen. Zo was Pijler 2 gereserveerd voor projecten met FWIs als coördinator. Daarnaast waren binnen Pijler 1 en Pijler 2 bottom-up projecten mogelijk gecoördineerd door een FWI en waarvan de thema's uit de FWIs kwamen.

BRAIN-be 2.0 liep van 2019 tot 2023. De laatste reeks projecten werd begin 2023 opgestart. Deze projecten eindigen in 2026.

Het BRAIN-be 2.0 programma heeft geresulteerd in een grote diversiteit aan uitdagende projecten, echter:

- In Pijler 1 creëerde het verschil in behoeften tussen de FWIs en de FODs – de doelstelling om de wetenschappelijke capaciteit van de FWIs te ondersteunen versus de beleidsbehoeften van de FODs – spanningen.
- Ondanks de maatregelen die werden genomen om de onderzoekscapaciteit van de FWIs te garanderen, was er een onevenwicht in de financieringsmogelijkheden voor de humane en sociale wetenschappen in vergelijking met de exacte wetenschappen. Humaan wetenschappelijk onderzoek van strategisch belang voor de FWIs (KBR, ARA, KMKG, KMSKB,

---

² Deze afkorting omvat alle Federale Overheidsdiensten, de POD Maatschappelijke integratie en het ministerie van Defensie. Een lijst van de FODs is opgenomen in Bijlage 1.

KIK, KMMA, WHI, INCC, Sciensano³) werd enkel gefinancierd in Pijler 2, terwijl het strategisch natuurwetenschappelijk onderzoek in de FWIs ook aan bod kwam in Pijler 1 (KSB, KMI, BIRA, KBIN, KMMA, Sciensano).

- Binnen Pijler 3 werden in de laatste oproep projecten gefinancierd door de FODs, maar slechts voor 10% van het budget.
- De administratieve last van het programma was hoog, deels door het aantal programmacomités (twee per pijler) en de lage slaagkans.
- De gefinancierde onderzoeksprojecten beschikken over een individuele wetenschappelijke kwaliteit, maar de inbedding in een bredere en langtermijn strategische onderzoeksagenda en beleidsvisie ontbreekt.

1.2.2. FED-tWIN

Het programma FED-tWIN - waarvoor de wet goedgekeurd werd door het Parlement op 29 juni 2017 - is gericht op een "duurzame samenwerking op het vlak van het onderzoek tussen de 10 FWIs van Federaal Wetenschapsbeleid en de 11 universiteiten". Het programma richt zich tot postdoctorale onderzoekers die beantwoorden aan onderzoeksprofielen die gezamenlijk door een FWI en een Belgische universiteit gedefinieerd werden, op basis van een door een FWI voorgesteld wetenschappelijk domein.

Het programma beoogt de financiering van wetenschappelijke profielen gedurende 10 jaar en is zodoende complementair met het BRAIN-be programma dat onderzoeksprojecten financiert van 2 of 4 jaar. Het gaat in dit geval vooral om thema's met een langetermijnkarakter (eerder basisonderzoek dan 'beleidsvoorbereidend' onderzoek). Vanaf het elfde jaar is de kostprijs van het profiel echter volledig ten laste van de FWI en/of de universiteit.

De in totaal 125 profielen worden gefinancierd over een periode van tien jaar. BELSPO financiert de eerste 5 jaar 100%, d.w.z. 125.000 €/jaar per profiel (bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex), en de volgende 5 jaar 50%. Deze profielen zijn onderverdeeld in 5 oproepen voor telkens 25 profielen, verdeeld tussen de FWIs op basis van een sleutel verbonden aan het wetenschappelijk personeel van de instelling, en tussen Vlaamse en Franstalige universiteiten (56%-44%).

FED-tWIN sluit aan bij de doelstelling om de onderzoekscapaciteit van de FWIs op peil te houden, in het bijzonder door zich te richten op hun thema's. Het programma is multithematisch in de zin dat het zich richt op de thema's van de verschillende FWIs die de initiatiefnemers zijn van de profielen.

De FWI-profielen zijn echter niet altijd compatibel met de expertise en interesses van de universiteiten, waardoor sommige FWIs het moeilijk hebben om alle toegekende profielen in te vullen. Daarenboven wordt de lange-termijn financiering (vanaf het 11de jaar) door sommige van de FWIs en universiteiten in vraag gesteld.

1.2.3. DRUGS

BELSPO organiseert sinds 2001 een recurrent onderzoeksprogramma inzake DRUGS overeenkomstig een beslissing van de Ministerraad in 2001. Aanleiding daartoe was het werk van de parlementaire werkgroep "Drugs" die in 1996-97 de krachtlijnen heeft bepaald van een integraal en geïntegreerd

---

³ Een lijst met de FWIs en hun afkortingen is opgenomen in Bijlage 2.

drugsbeleid. De federale beleidsnota Drugs ging gepaard met een budget van 500 miljoen BEF per jaar, waarvan de verdeling tussen de betrokken federale autoriteiten – Volksgezondheid, Sociale Zaken, Justitie, Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken, Maatschappelijke Integratie en Grootstedenbeleid en Wetenschapsbeleid – werd goedgekeurd door de Ministerraad van 5 juli 2001. BELSPO kreeg een jaarlijks budget toegewezen van 36 miljoen BEF voor het opzetten van een wetenschappelijk onderzoeksprogramma inzake drugs.

In 2008 werd een samenwerkingsakkoord met de Gemeenschappen en Gewesten goedgekeurd voor een integraal en geïntegreerd drugsbeleid. Begin 2009 lanceerde de federale Minister van Volksgezondheid de operationalisering van dat akkoord met de oprichting van een Algemene Cel drugsbeleid (ACD) (Gemeenschappelijke Verklaring voor een integrale en geïntegreerde aanpak van drugs in ons land, goedgekeurd op 25 januari 2010 door de Interministeriële Conferentie Drugs, die de 21 bevoegde ministers samenbracht).

Sinds 2001 organiseert BELSPO om de twee jaar een oproep tot onderzoeksvorstellen voor een huidig budget van 1,4 miljoen € met onderzoeksthema's die samen worden bepaald met de Algemene Cel Drugsbeleid.

Conform de federale beleidsnota Drugs zal het programma DRUGS verder worden uitgevoerd en beheerd door BELSPO. Gezien het thematisch karakter van het programma DRUGS zullen de tweejaarlijkse oproepen en het bijhorend budget worden geïntegreerd in het nieuwe programma.

1.2.4. INCO (Internationale Samenwerking)

De extra-Europese samenwerking laat FWIs en andere onderzoeksinstellingen toe om hun onderzoeks- en innovatieve capaciteit te versterken door samenwerking met buitenlandse talenten. Dit gebeurde sinds 2011 in het kader van bilaterale of multilaterale samenwerking via oproepen voor netwerkingsprojecten (uitwisselingen zonder personeel) of voor onderzoeksprojecten.

De administratieve last van het programma was bijzonder hoog in verhouding tot het beschikbaar budget voor de implementering van de specifieke oproepen.

Qua afstemming van oproepen op de diverse interesses en behoeften van de FWIs enerzijds en qua doorgroei naar deelname aan Europese vlaggenschipprojecten voor extra-Europese samenwerking anderzijds, is er ruimte voor verbetering door een nieuwe programmatorische aanpak.

1.2.5. ESFRI-FED

De ministerraad keurde op 16 juli 2021 de opstart goed van een structureel programma ter ondersteuning van de federale onderzoeksinfrastructuur-componenten (ESFRI-FED).

Het Europees Strategisch Forum voor Onderzoeksinfrastructuur (ESFRI) ondersteunt een strategisch en coherent beleid voor onderzoeksinfrastructuren in Europa. Tot op heden maakt België deel uit van 21 infrastructuren op alle onderzoeksgebieden: milieu, gezondheid, biowetenschappen, sociale wetenschappen enzovoort.

Het ESFRI-FED-programma richt zich op gedistribueerde en virtuele ESFRI-onderzoeksinfrastructuren. Het programma is in de eerste plaats bedoeld om de deelname van FWIs en federale departementen aan ESFRI-onderzoeksinfrastructuren te ondersteunen via de financiering van O&O-projecten op basis van wetenschappelijke uitmuntendheid en Europese verankering.

De eerste fase van het programma startte in 2021 en loopt tot 2026 en wordt uitgevoerd door middel van drie tweejaarlijkse oproepen tot het indienen van voorstellen. Voor elk van de drie oproepen wordt een budget van 3 miljoen € uitgetrokken.

Een eventuele tweede fase van het programma (2027 – 2032) zal vanaf 2027 worden opgenomen in de nieuwe onderzoeksprogramma's.

1.2.6. Evaluatie van de portefeuille financieringsprogramma's en acties van BELSPO

In 2022 werd aan IDEA de opdracht toevertrouwd van de evaluatie van de portefeuille financieringsprogramma's en acties van BELSPO.

Het finaal rapport (IDEA Consult 8 maart 2022) biedt een waaier aan relevante informatie over alle lopende programma's, in termen van begunstigden, thema's en verdeling van het budget, alsook vooruitzichten voor toekomstige programma's.

Zowel de analyse die door IDEA werden uitgevoerd als de discussies met de stakeholders, brachten een fundamenteel spanningsveld aan het licht: de moeilijkheid voor BELSPO om de verwachtingen van zijn belangrijkste partners, namelijk de FWIs en de FODs, met elkaar te verzoenen.

Het is essentieel om de promotie, zichtbaarheid en impactevaluatie van het door BELSPO gefinancierde onderzoek te versterken.

De mogelijkheid om de toegang van de FWIs tot financiering door de gefedereerde entiteiten te vergemakkelijken, blijft een piste die moet worden verkend.

2. UITEENZETTING VAN HET DOSSIER

2.1. Twee doelgroepen – twee programma's - één coherent geheel

De nieuwe programma's zullen BRAIN-be 2.0 en FED-tWIN opvolgen, door de zwakke punten ervan te verhelpen en gebruik te maken van de begrotingsmarges die vrijkomen. Het is tevens de bedoeling om nog lopende acties maximaal te integreren in de nieuwe programma's. In het licht van wat voorafgaat, is het de bedoeling in deze nieuwe programma's bepaalde aanpassingen door te voeren om tot meer coherentie te komen.

De toekomstige programma's moeten voldoen aan de behoeften van de twee voornaamste doelgroepen van BELSPO, zijnde de federale wetenschappelijke instellingen (FWIs) en de Federale Departementen (FODs). Dit resulteert in de volgende twee vereisten:

1. De programma's moeten het wetenschappelijk potentieel van de FWIs versterken. Dit impliceert dat de programma's coherent zijn rond voor de FWI(s) strategische en prioritaire onderzoeksthema's die de opbouw van kennis mogelijk maken, en tegelijkertijd inzetten op interdisciplinaire en transdisciplinaire samenwerking met andere instellingen. Ze moeten de FWIs helpen om zich op Europees niveau te positioneren en waar mogelijk de programma's van de gefedereerde entiteiten aanvullen.
2. De programma's moeten de ondersteuning van de besluitvorming door de federale regering en de FODs versterken. Hiertoe zal de samenwerking met de FODs voortgezet worden. Het is daarbij cruciaal dat binnen de FODs ook gewerkt wordt aan voldoende kennis en capaciteit om

evidence-informed te werken. Op basis van het principe van *evidence-informed* beleid zal er vanuit de wetenschappen een gepaste onderzoekscapaciteit gecreëerd worden om op hun vragen in te gaan.

Daarnaast zijn de algemene principes waarrond de nieuwe programma's zijn opgebouwd:

- Het definiëren van een eenduidige finaliteit van elk programma.
- Een vereenvoudiging van de structuur en het beheer van de programma's waardoor de administratieve last beperkt blijft.
- Een streven naar wetenschappelijke excellentie.
- Het bevorderen van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen in het onderzoek.

Met het oog op deze vereisten en principes zullen de toekomstige initiatieven rond twee programma's worden gestructureerd:

- enerzijds het **Programma Policy for Science (P4Science)**, dat tot doel heeft de onderzoekscapaciteit, kennisverwerving en de wetenschappelijke dienstverlening van de FWIs te bevorderen (punt 2.2. van deze nota),
- en anderzijds het **Programma Science for Policy (S4Policy)**, dat tot doel heeft verschillende instrumenten aan te reiken om de besluitvorming van de Federale Regering en de Federale Departementen te ondersteunen op basis van wetenschappelijke kennis (punt 2.3 van deze nota).

Dit onderscheid maakt het mogelijk om de wetenschappelijke behoeften en belangen van de FWIs en de Federale Departementen te scheiden en om de doelstelling van elk gefinancierd project beter te definiëren: ondersteuning van de wetenschappelijke capaciteit van de FWIs versus ondersteuning van de politieke besluitvorming.

Het DEFRA⁴- en het POST-COVID⁵-programma passen perfect binnen de filosofie van het thematisch onderzoek binnen het S4Policy Programma, net als het lopende programma DRUGS dat zal worden geïntegreerd in het S4Policy Programma. De toekomstige fases van het STEREO Programma zullen eveneens op deze tweeledige programmastructuur (P4Science en S4Policy) worden ontwikkeld

2.2. Programma Policy for Science (P4Science)

2.2.1. Doelstellingen

De FWIs⁶ zijn de voornaamste stakeholders van dit nieuwe P4Science-Onderzoeksprogramma.

Het ondersteunen en versterken van de wetenschappelijke excellentie in de FWIs is een van de doelstellingen van het Federaal Wetenschapsbeleid. De federale programma's zijn een essentieel instrument ter versterking van hun wetenschappelijk potentieel.

De doelstelling van het P4Science Programma is het verzekeren van de continuïteit en het versterken van het onderzoek door de 10 FWIs van het Federaal Wetenschapsbeleid en een ondersteuning verzekeren aan het onderzoek van Sciensano, het WHI en het NICC, waardoor een zekere stabiliteit in wetenschappelijke expertise en capaciteit wordt gegarandeerd.

---

⁴ DEFRA: Defence-related Research Action, op vraag van de FOD Defensie

⁵ Op vraag van de FOD Volksgezondheid

⁶ Voor de leesbaarheid van dit dossier wordt onder het acroniem FWI de instellingen verstaan zoals gedefinieerd in het KB van 30 oktober 1996 en hun eventuele rechtsopvolgers, zoals Sciensano.

De motivatie om naast de FWIs die afhangen van BELSPO een blijvende ondersteuning te bieden aan Sciensano, het WHI en het NICC is als volgt:

- De budgetten waarover deze FWIs vanuit hun bevoegde departementen beschikken om niet-routinematig onderzoek uit te voeren zijn zeer beperkt en dekken niet alle prioritaire maatschappelijke domeinen waarrond deze FWIs werken. De oproepen van BELSPO helpen deze beperkingen te overwinnen.
- De bevoegde departementen zijn geïnteresseerd in kortetermijn operationeel onderzoek, maar heel weinig in meer langtermijn verkennend of fundamenteel onderzoek. Financiering door BELSPO stelt deze FWIs in staat om hun perspectieven te verbreden, nieuwe onderzoeklijnen te ontwikkelen en capaciteit op te bouwen, vaak een leemte binnen deze FWIs.
- Het verspreiden van kennis, (inter)nationale netwerking en transversale kwesties ontwikkelen is essentieel voor hun missie als wetenschappelijke publieke dienst. De bevoegde departementen maken hier weinig tot geen middelen voor vrij. De mogelijkheden die de financiering van BELSPO biedt zijn in dit opzicht uniek en van strategisch belang.
- De onderzoeksfinanciering van BELSPO maakt het mogelijk om interdisciplinaire onderzoeksprojecten van hoge kwaliteit te ontwikkelen die de wetenschappelijke output van de FWIs verrijken.
- Door de strenge selectieprocedures bevordert BELSPO uitmuntendheid en kwalitatief hoogstaand onderzoek binnen deze FWIs.
- Zoals de FWIs onder de bevoegdheden van BELSPO hebben ook deze FWIs geen toegang tot regionale O&O fondsen.

Een wetenschappelijke evaluatie door onafhankelijke, buitenlandse experts en de identificatie van key performance indicatoren (KPIs) door de FWIs in de onderzoeksprioriteiten en projecten zal een garantie zijn dat het wetenschappelijk onderzoek dat door de FWI's verricht wordt steeds kwaliteitsvol, verantwoord, up-to-date en relevant is, en waar mogelijk steeds plaatsvindt in structurele samenwerking tussen de FWIs enerzijds en kenniscentra en universiteiten anderzijds, zodat er maximaal aan kennisuitbreiding kan gebeuren en de middelen van de FWIs optimaal benut worden.

2.2.2. Organisatie

BELSPO zal als *Research Office* instaan voor de uitvoering en het beheer van het Programma, met een ondersteunende rol naar de FWIs toe, en zal daarbij worden bijgestaan door een **P4Science-Programmacomité** samengesteld uit een vertegenwoordiger (en een plaatsvervanger) van elke pool (kunst, natuur, ruimte, documentatie) op basis van een beurtrol tussen FWI, alsook 4 onafhankelijke leden van de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid, aangesteld voor de duur van het Programma.

De samenstelling en de werking van het Programmacomité is van groot belang. Alle leden moeten gemachtigd zijn hun instelling en alle onderzoeksdisciplines van die instelling te vertegenwoordigen en een afdoende kennis en wetenschappelijke expertise hebben om synergiën met andere instellingen te bewerkstelligen

Het Programmacomité moet een evenwichtige samenstelling hebben inzake o.m. wetenschappelijke disciplines en gender. De samenstelling ervan zal worden bekrachtigd door de Voorzitter van het Directiecomité van BELSPO.

Het Programmacomité heeft als opdracht advies te verlenen over:

- De lange-termijn prioritaire onderzoeks- en oproepkalender

- De uitwerking van een aantal onderzoeksprioriteiten – die desgevallend kunnen worden herhaald – binnen de specifieke oproepen op basis van de lange-termijn prioritaire onderzoeks- en oproepkalender.
- Het voorstel van te financieren projecten, op basis van en rekening houdend met de peer review evaluatie door buitenlandse experts georganiseerd door BELSPO. Dit houdt in dat het Programmacomité een keuze maakt uit de categorie ‘*recommended for funding*’ (zie punt 2.2.9).

2.2.3. Onderzoeksprioriteiten

Om de wetenschappelijke capaciteit en een zekere stabiliteit in de expertise van de FWIs te garanderen, zullen de onderzoeksprioriteiten **bottom-up** door de FWIs worden gedefinieerd, voor een welbepaalde periode van minimum 3 jaar. De onderzoeksprioriteiten moeten – **verplicht** – afgestemd zijn op de onderzoeksstrategie van de FWIs.

Andere criteria voor de selectie van de wetenschappelijke prioriteiten door de FWIs zijn (niet-cumulatief):

- een positief advies van hun Wetenschappelijke Raad hebben over het verband tussen deze prioriteiten en de onderzoeksstrategie.
- de kritische massa vergroten en/of creëren door versterking van de expertise, de capaciteit (aantal/specialisatie) van groepen onderzoekers, samenwerking tussen onderzoeksteams van verschillende instellingen, publicaties, enz.
- een link hebben met/geïntegreerd zijn in (inter)nationale initiatieven.
- een link hebben met/geïntegreerd zijn in federale infrastructuren, uitrustingen en collecties.
- Integratie van belangrijke prestatie-indicatoren (KPI's) om de verwezenlijking van de strategische doelstellingen van de instellingen te meten en te evalueren

Op basis van een informatiedocument en template van BELSPO (**Bijlage 3**) hebben alle FWIs een prioriteringsoefening uitgevoerd en hun onderzoeksprioriteiten voor de komende 3-5 jaar opgesomd die bijdragen aan en/of volgen uit de uitvoering van hun onderzoeksstrategie. In samenwerking met BELSPO worden gemeenschappelijke onderzoeksprioriteiten ontwikkeld om duplicatie te vermijden en de samenwerking tussen de verschillende FWIs rond dezelfde wetenschappelijke prioriteiten te maximaliseren.

BELSPO werkt samen met alle FWIs aan een overkoepelende lange-termijn strategische onderzoekskalender als basis voor de oproepen tot voorstellen die georganiseerd worden door BELSPO. Deze onderzoekskalender is ook één van de belangrijkste voorlopige aanbevelingen vanuit het lopende onderzoeksproject ‘*Building capacity for Evidence Informed Policy Making*’ dat voor België door de OESO en de Europese Commissie werd uitgevoerd. Deze kalender met de onderzoeksprioriteiten van de FWIs wordt gespreid in de tijd en over de verschillende oproepen om de werklast beheersbaar te maken, de slaagkans te vergroten en de samenwerking tussen FWIs te maximaliseren.

Dit sluit aan bij een belangrijke doelstelling uit het Strategisch Plan 2022-2024 van BELSPO, i.c. de S.D. SD1.01 ‘De onderzoeksstrategieën van alle entiteiten van het departement bepalen en ze integreren in een gemeenschappelijke onderzoeksstrategie’.

Waar mogelijk en relevant wordt eveneens advies ingewonnen bij federale expertise/excellentiecentra – zoals bijvoorbeeld het Belgische Klimaatcentrum - voor het afstemmen van de onderzoeksprioriteiten.

Deze lange-termijn strategische onderzoekskalender kan/zal op bepaalde sleutelmomenten door BELSPO worden geëvalueerd en op basis daarvan eventueel worden aangepast:

- **Pre-evaluatie:** voor de lancering van de oproep:
Een evaluatie van de link met de onderzoeksstrategie van de betrokken FWI(s)
- **Mid-term evaluatie:** om de 2 jaar:
Eventuele heroriëntatie van de onderzoeksprioriteiten in de lange-termijn strategische onderzoekskalender gelinkt aan de onderzoeksstrategie van de FWIs
- **Ex-post evaluatie:** na afloop van een serie projecten:
Evaluatie van de projectresultaten in functie van de onderzoeksstrategie(en) van de betrokken FWI(s)

Dit moet toelaten om op regelmatige tijdstippen een evaluatie door te voeren van de pertinentie en impact van de onderzoeksfinanciering.

2.2.4. Soorten onderzoeksgelateerde projecten

Voorstellen/projecten kunnen worden opgesteld op basis van een toolbox waaruit de FWIs de beste 'tool' kunnen mobiliseren in functie van hun onderzoeksnoden. Deze toolbox omvat 4 grote categorieën:

- **O&O-project:** Onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten op nationaal, Europees en/of internationaal niveau. Korte termijn, lange termijn, nieuw, bestaand, netwerk, bilateraal, ... Geplande activiteiten (geheel van taken) uitgevoerd door één of meerdere partners gericht op het realiseren van een geheel van coherente onderzoeksacties en/of ontwikkelingen binnen een bepaald tijdsbestek en budget. Tijdsbestek en budget kunnen worden vastgesteld door de aanvragers, of gegeven door het type project, of inspelen op beperkingen opgelegd door de federale overheid of het bestuur.
- **Synergieontwikkeling:** Startkapitaal voor verkenning, impuls-, lancerings-, ontwerp-, ontwikkelings-, cluster- en/of incubatie acties. De financiering dekt de kosten van synergie- of netwerkactiviteiten in plaats van onderzoek en wordt als zodanig gebruikt voor het organiseren van evenementen, kortetermijn-missies, communicatieactiviteiten, de ontwikkeling van virtuele netwerktools, ... Hieronder valt ook startkapitaal om de FWIs te helpen bij de ontwikkeling/opstart/proefperiode van een expertise/expertisecentrum (zie ook punt 2.2.11).
- **Valorisatie/Impact:** Geheel van initiatieven of acties gericht op het bevorderen van het gebruik van kennis en resultaten, door wetenschappelijke inzichten beschikbaar en bruikbaar te maken voor beleidsmakers, de maatschappij en/of de industrie.
- **Ontwikkeling van capaciteiten/vaardigheden:** investeringen voor het verwerven, uitbreiden of versterken, onderhouden van vaardigheden die nodig zijn om de strategische wetenschappelijke doelstellingen voor de duurzame ontwikkeling van de FWIs te verwezenlijken (activiteiten in verband met opleiding, training en professionele ontwikkeling). Mogelijke fasen/stappen/niveaus: [1] verwerven van vaardigheden [2] uitbreiden van vaardigheden [3] bereiken van vaardigheid.

De details van alle categorieën worden in detail weergegeven in onderstaande tabel.

De initiatieven van de Dienst Federale, interfederale en internationale coördinatie van BELSPO inzake internationale samenwerking (INCO-initiatieven) en het budget zullen in de oproepen van het nieuwe

P4Science-Onderzoeksprogramma worden ingevoegd. Dit type onderzoeksinitiatieven maakt deel uit van de P4Science-toolbox.

<i>R&D project</i>	<i>Synergy development</i>	<i>Valorisation/Impact</i>	<i>Capacity/skills development</i>
<p>Research and Development projects. Planned activities (ensemble of tasks) performed by one or more partners (bilateral or as a network) aimed at achieving a set of coherent research actions and/or developments within a given timeframe (short term or long term) and budget. Timeframe and budget may be fixed by the applicants, or given by the type of project, or respond to constraints imposed by the federal government or the administration.</p>	<p>Seed money for impulse / launch / design / develop / cluster / incubation actions. The funding covers the expenses of synergy or networking activities rather than research and as such is used to organise events, short-term missions, communication activities, development of virtual networking tools, ...</p>	<p>Ensemble of initiatives or actions directed towards promoting knowledge and deliverables, by making scientific insights available and useable to policy makers, society, the scientific community and or industry.</p>	<p>Investment to acquire, expand or strengthen, maintain skills required to achieve strategic scientific objectives for the sustainable development of FSI. It includes activities related to education, training and professional development. Possible phases/steps/levels: [1] acquiring skills [2] advancing skills [3] achieving skill proficiency.</p>
<p>National R&D project: created to support the scientific potential of FSI in their specific areas of expertise and/or missions, national R&D projects can only be submitted by FSIs. These projects with a duration of 2 to 4 years may or may not be implemented in collaboration with other FSI and/or (inter)national research institution partners.</p>	<p>Development of new research or development of ideas: explore new ideas, transdisciplinary approaches, complementarities/partnerships for R&I cooperation, matchmaking exercises, ... enabling growing in excellence and/or contribution to global challenges.</p>	<p>Knowledge valorisation: activities directed towards promoting knowledge and technology use, capturing or enhancing value from science, by engaging in science communication activities and making scientific insights available and useable to policy makers, society and/or industry, scientific actors from other disciplines, ...</p>	<p>PhD: Funding of a person holding a master degree for the purpose of accomplishing a PhD thesis within an FSI on FSI research priorities (to develop the potential of the FSI), in collaboration with a university (Belgian or foreign) under the following conditions:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) The person will be inscribed at the Belgian or foreign university. (b) The person will be (partially) funded by the FSI. (c) The research in the PhD thesis will be in line with the research priorities of the host FSI. <p>The implementation of the PhD research will be done at the FSI.</p>
<p>EU/Int research initiatives: participation in an EU/international research initiative or call for projects. (a) This funding will be used to finance said initiative or project: (i) within the EU/international funding scheme: if the project/initiative is selected for funding (ii) outside the EU/international funding scheme (seal of excellence): if the</p>	<p>Knowledge hub: help FSI to develop a knowledge hub to actively transfer knowledge and build capacity in their specific areas of expertise or missions, including in Open Science and Open Research Data. These gateways/platforms serve regulators and policy makers, facilitators, the community, direct visitors to the existing</p>	<p>Open science initiative: activities directed towards the spreading knowledge and data as soon as it is available using digital and collaborative technology, expert groups, publications, services, news, media, and events.</p>	<p>Talent in Belgium: Recover, by an FSI, of an active researcher, either Belgian or who has studied or worked in Belgium, but currently working outside Belgium, to engage in research activities within said FSI. This initiative aims at encouraging international mobility and is open to (i) Belgian citizens with the purpose of recovering (Belgian) talent</p>

<p>project/initiative, of high quality, is not selected for funding due to lack of budget of the partner funding agencies, AND provided the FSI can demonstrate the project is worth implementing as stand-alone. (b) This funding will 'return' to the FSI 'envelope' budget if:</p> <p>(i) the project is not selected for funding due to lack of sufficient quality, OR</p> <p>(ii) the FSI cannot demonstrate its value as stand-alone project in case other partner's budget is not available.</p>	<p>and emerging initiatives most suited to their needs, provide links to repositories, marketplaces, databases, projects, ...</p>		<p>(ii) international/EU citizens with the purpose of attracting foreign talent.</p>
<p>Matching funds international research initiatives</p> <p>Participation in an international research initiative for which the FSI is recognised as a strategically important partner for joining the research consortium or network but without BELSPO listed as funding agency and without full direct funding of FSI costs by the initiating organisation.</p>	<p>Networking/coordination action (bilateral/EU/international): help FSI to develop and/or extend interdisciplinary research networks and partnerships, bringing together researchers, innovators and other professionals including private/industry/commercial specialists, who are based in Europe and beyond, to collaborate on research topics within and outside research domains of the FSI, for a limited time period.</p>	<p>Science reporting: activities intended to document the process, progress, and or results of (i) technical or scientific research or (ii) of the state of a technical or scientific research problem, if possible, including recommendations and/or conclusions of the research (services).</p>	<p>Shared researcher: recruitment of a researcher working part-time in an FSI and part-time in another Belgian research institution to develop sustainable joint research activities between the FSI and other research institutes.</p>
<p>Infrastructure development (national, European, international): linking of Belgian Federal infrastructures or components with a given centralised or decentralised (Data or other) national, European or international infrastructure at any point of its lifecycle - to establish, develop, or provide services to different stakeholders (science community as first users) and/or to foster high quality research cooperation on the 'common goods' or other.</p>	<p>Expertise/Excellence centre: help the FSI with the development/start-up/pilot phase of an expertise/excellence centre.</p>	<p>Knowledge transfer: funding of specific activities focused on sharing or disseminating of knowledge, experiences, processes and/or best practices from the organisation source of knowledge to a recipient organisation over a specific period of time.</p>	<p>Staff exchange/scientific mobility: temporary internship of FSI researcher in another host institution or a (foreign) researcher in an FSI, with the aim to acquire, advance or achieve proficiency in particular relevant skills, methods, or fields of knowledge, which may take place unilaterally or in the form of exchange with another researcher from the host institution.</p>
<p>Prototype/testbed initiative: allowing to test specific methods (cfr ERC: Proof of Concept) or models in (other) socio-economic or ecogeographic contexts (Europe/international) in order to refine it or to enhance the robustness of the method/model for applicability in</p>	<p>Clustering initiative: bringing together results from different research initiatives or research infrastructures to broaden the scope and strengthen the impact of the gathered knowledge.</p>	<p>Stakeholder involvement: the identification, analysis, planning and implementation of actions designed to involve a wide range of actors, such as national policy makers, research funding organisations, relevant research communities from academia and industry</p>	<p>Training activity: support the training (opleiding) and further training (bijscholing) of the institution's research staff in the field of scientific research, proposal writing and career development, including in Open Science and Open Research Data.</p>

<p><i>different conditions /for divers specific uses.</i></p>		<p><i>as well as user communities and, whenever relevant (i.a. in citizen science projects), citizens as a key pre-requisite for achieving impact and ensuring societal relevance of research output.</i></p>	
<p>Systematic observations: <i>funding of specific activities for further developing the systematic observation of variables (progress and/or quality) performed by FSI in support of ongoing or future research.</i></p>		<p>Research assessments: <i>funding of activities - collecting and interpreting data - to assess the significance, reach and attribution of scientific/societal impacts from research.</i></p>	
<p>Citizen science project: <i>financial support to any aspect related to this type of activities performed by voluntary public.</i></p>		<p>Valorisation of administrative or scientific databases: <i>financing of scientific activities linked to the valorisation of administrative or scientific databases. The aim is to support FSI in opening their data infrastructure and to comply with the FAIR principle (Findable, Accessible, Interoperable and Reusable).</i></p>	
<p>Exploitation of administrative or scientific databases: <i>financing of scientific research enabling the scientific exploitation of administrative or scientific databases (cfr access to surveys and numerous administrative registers).</i></p>			

2.2.5. Partnerschap

Alle onderzoeksprojecten binnen het P4Science-programma worden geïnitieerd en gecoördineerd door een FWI.

Projecten kunnen uitgevoerd worden door 1 of meerdere FWIs, al dan niet in samenwerking met andere nationale en/of buitenlandse onderzoeksinstituten. Enkel Belgische onderzoeksinstituten kunnen BELSPO-financiering ontvangen als officiële projectpartner. Samenwerking met andere nationale en/of buitenlandse onderzoeksinstituten wordt gestimuleerd.

2.2.6. Financiering

Het binnen het P4Science-Programma beschikbare budget zal per jaar en per oproep verdeeld worden over de FWIs.

Per oproep is 80% van de indicatieve enveloppe per FWI gegarandeerd, voor zover er voorstellen zijn die de minimum wetenschappelijke kwaliteitsevaluatie doorstaan. Het resterende budget is niet gegarandeerd maar afhankelijk van de relatieve rangschikking tussen projecten. Op die manier kan een FWI tot maximaal 120% van de beschikbare enveloppe binnenhalen. Of een FWI 80% dan wel 120% (of een percentage daartussen) van de indicatieve enveloppe binnenhaalt, is afhankelijk van de wetenschappelijke kwaliteit van de onderzoeksvoorstellen, via een oproep tot voorstellen en een peer review evaluatie. Deze oefening zal per oproep gebeuren. Er is geen compensatie voorzien per FWI over de totale looptijd van het programma.

De verdeelsleutel voor de indicatieve enveloppe per BELSPO-FWI is gebaseerd op de recente gegevens (2019-2023) van de in de instellingen aanwezige statutaire en contractuele wetenschappelijke personeelsleden, gecorrigeerd door een factor 2 voor instellingen van het type I (instellingen actief in het domein van de kunsten en letteren en die voornamelijk een museale of documentaire opdracht hebben: KMSKB, KMKG, KIK, KBR, ARA), 1,5 voor instellingen van het type II (instellingen die zowel een museale functie als een belangrijke onderzoeksopdracht hebben en die actief zijn in de natuur- en humane wetenschappen: KMMA) of 1 voor instellingen van het type III (instellingen met een vooral onderzoeksgerichte opdracht in het domein van de natuurwetenschappen: KSB, KMI, BIRA, KBIN). Deze verdeling is gebaseerd op wat werd toegepast voor het FED-tWIN programma.

Voor SCIENSANO, het WHI en het NICC, gebeurt de verdeling volgens een forfaitair bedrag gebaseerd op hun financiering binnen het programma BRAIN-be 2.0, aangevuld met een FED-tWIN budget correctie.

Het indicatief budget per FWI via de verdeelsleutel of het forfait bedraagt in totaal over de periode 2024-2031:

	Verdeelsleutel / forfait
IRSNB-KBIN	19,2%
MRAC-KMMA	11,5%
IRM-KMI	8,1%
ORB-KBS	9,3%
IASB-BIRA	9,7%
MRAH-KMKG	8,1%
MRBAB-KMSKB	5,0%
IRPA-KIK	10,0%
AGR-ARA	14,3%

KBR	4,7%
Sciensano	2.315.050 €
INCC	1.573.030 €
WHI	524.715 €

Wanneer een project door verschillende FWIs wordt uitgevoerd, wordt het projectbudget op de verschillende enveloppes in rekening gebracht in verhouding tot de bijdrage van elke instelling. Ook het budget voor eventuele andere nationale onderzoekspartners wordt op die manier op de enveloppes van de in het project betrokken FWI(s) in rekening gebracht.

Deze verdeelsleutel zal geherevalueerd worden na de 2^e oproep tot voorstellen, op basis van een analyse van de bijdrage van het gefinancierde onderzoek aan het verwezenlijken van de onderzoeksstrategie van een bepaalde FWI en daaraan gelinkt ook de nieuwe cijfers van het aantal statutaire en contractuele wetenschappelijke personeelsleden in de betrokken FWIs. Deze impactanalyse zal mogelijk gemaakt worden door de implementatie van een nieuw online platform, waarmee naast de indiening en evaluatie van de voorstellen, ook de administratieve en inhoudelijke opvolging van de gefinancierde projecten zal gebeuren (zie ook punt 2.4.1).

2.2.7. Duur

Afhankelijk van de gekozen “onderzoekstoel” uit de toolbox kunnen de onderzoeksprojecten variëren van korte- (12 maanden) tot lange termijn (48 maanden).

2.2.8. Oproepen

Er zal om de twee jaar een oproep worden gelanceerd met daarin een aantal onderzoeksprioriteiten die beantwoorden aan de noden van de FWIs.

Ter voorbereiding van iedere oproep wordt op basis van de lange-termijn strategische onderzoekskalender een lijst met strategische prioriteiten voorbereid door BELSPO, bijgestaan door het Programmacomité.

BELSPO zal de tekst van de oproep tot voorstellen opstellen, bijgestaan door het Programmacomité.

2.2.9. Evaluatieprocedure

De FWIs maken intern een voorselectie van de voorstellen die zij indienen om ervoor te zorgen dat deze beantwoorden aan hun prioriteiten en aangepast zijn aan de door het programma beschikbaar gestelde middelen, voor een budget dat minimaal 2 keer groter is dan hun enveloppe om competitie tussen projecten te verzekeren en maximaal 3 keer groter, om de slaagkans niet kleiner te maken dan 33%.

De selectie van de voorstellen is gebaseerd op een evaluatie die wetenschappelijke excellentie garandeert. Die evaluatie loopt in twee fasen:

Fase 1 - Peer review

BELSPO organiseert een wetenschappelijke evaluatie van de voorstellen door een aantal *peers* (drie buitenlandse experts per project) waardoor een neutrale evaluatie van de wetenschappelijke kwaliteit van de onderzoeksvoorstellen wordt verzekerd. Die peer review verloopt in twee stappen:

een individuele schriftelijke evaluatie gevolgd door een panelvergadering.

De voorstellen zullen op basis van verschillende criteria geëvalueerd worden aan de hand van een gestandaardiseerde template:

- Het respect voor de doelstellingen van het programma.
- Het respect voor de inhoud van de oproep.
- De overeenstemming tussen het voorstel en de onderzoeksstrategie van de betrokken FWIs.
- De wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoeksvoorstel.
- Het in rekening brengen van gendercriteria in het onderzoekspartnerschap en in het onderzoek in functie van de onderzoeksdoelstellingen.
- De potentiële impact, met inbegrip van het directe nut voor de betrokken FWI(s).
- De overeenstemming tussen het voorstel en de gevraagde middelen.
- De aansluiting van het voorstel bij de Europese en internationale prioriteiten en/of de mogelijkheid om het onderzoek uit te voeren binnen Europese (cofinancierings)initiatieven.
- Indien van toepassing, de samenwerking met andere nationale en internationale onderzoeksinstituten en onderzoeksactoren en de kwaliteit van het netwerk, met name om de samenwerking tussen onderzoekers van verschillende onderzoeksinstituten te bevorderen.
- De manier waarop de resultaten van het onderzoek zullen worden gevaloriseerd.

De peer review resulteert in een lijst van onderzoeksvorstellen onderverdeeld in de volgende financieringscategorieën op basis van hogervermelde criteria:

- *“highly recommended for funding”*: voorstellen van de hoogste kwaliteit die gefinancierd moeten worden. Voorstellen die door het panel in deze categorie worden geplaatst, moeten door het Programmacomité opgenomen worden in het financieringsvoorstel aan de minister.
- *“recommended for funding”*: voorstellen van 'financierbare' kwaliteit (als zodanig of met enkele aanbevelingen). Het Panel zal in de mate van het mogelijke de projecten in deze categorie rangschikken volgens kwaliteitsgroepen, waarbij alle voorstellen binnen een groep als ex-aequo worden beschouwd.
- *“not recommended for funding”* voorstellen van onvoldoende kwaliteit, die niet mogen worden gefinancierd. Het Programmacomité kan in het financieringsvoorstel geen projecten uit deze categorie kiezen. Projecten die de wetenschappelijke drempel van 60% niet behalen komen automatisch in deze categorie.

Fase 2 - Programmacomité

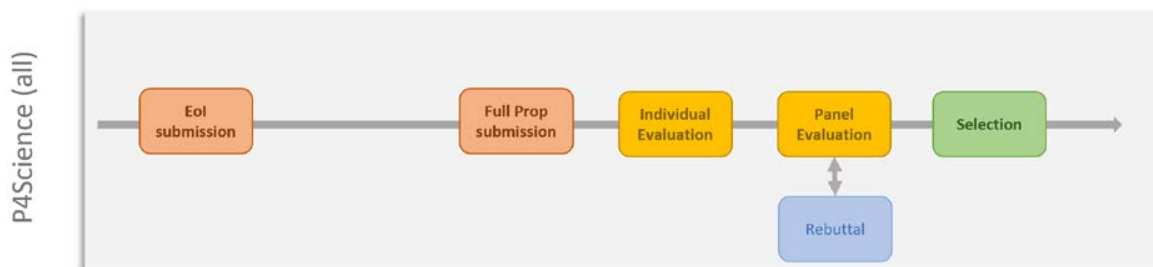
Het Programmacomité verleent een advies over de lijst van te financieren voorstellen, voor te leggen aan de Minister bevoegd voor Wetenschapsbeleid. Ze doen dit rekening houdend met de uitkomst van de wetenschappelijke evaluatie van de *peers*. Enkel voorstellen van een voldoende wetenschappelijke kwaliteit kunnen worden opgenomen in het financieringsvoorstel.

Bij indiening van de projectvoorstellen hebben de FWIs de mogelijkheid om aan de ingediende voorstellen een prioriteitenranking toe te kennen. Ze kunnen hiervoor het advies vragen van hun Wetenschappelijke Raad. Het betreft hier geenszins een ranking van de wetenschappelijke kwaliteit – waarvan de evaluatie gebeurt door de buitenlandse *peers* – maar enkel een afstemming van het onderzoeksproject op de onderzoeksstrategie van de instelling.

Indien een FWI een dergelijke ranking heeft opgesteld, kan hiermee rekening worden gehouden door

het Programmacomité bij de keuze van te financieren voorstellen uit de categorie *'recommended for funding'*. Voorstellen in de categorie *highly recommended for funding* worden sowieso opgenomen in deze financieringslijst, ongeacht hun plaats in de prioriteitenranking voorgesteld door de FWIs. Het omgekeerde geldt voor de voorstellen die door het wetenschappelijk panel worden geklasseerd in de categorie *'not recommended for funding'*. Deze kunnen niet worden opgenomen in de lijst van te financieren projecten, ongeacht hun plaats in de prioriteitenranking voorgesteld door de FWIs.

2.2.10. Onderzoek dat gebruik maakt van de nationale onderzoeksinfrastructuren RV Belgica en het Prinses Elisabeth Station

BELSPO beheert de nationale onderzoeksinfrastructuren de RV Belgica en het Prinses Elisabeth station Antarctica. De financiering van het beheer en het onderhoud van deze grote wetenschappelijke infrastructuren en/of van hun onderdelen wordt ondergebracht onder onafhankelijke begrotingslijnen.

Voor de financiering van het wetenschappelijk onderzoek dat gebruik maakt van deze infrastructuren zal binnen het P4Science-Programme in de oproepen 2026-2027 en 2030-2031 telkens 3M€ worden opzijgezet voor elk van de infrastructuren (zie ook punt 2.4.6).

In tegenstelling tot de algemene regel binnen het P4Science-Programma dat de projecten moeten worden geïnitieerd en gecoördineerd door een FWI, zullen deze specifieke oproepen open zijn voor (netwerken van) onderzoekers uit de hele Belgische onderzoeksgemeenschap: universiteiten, hogescholen, FWIs, andere publieke wetenschappelijke instellingen en non-profit onderzoekscentra.

De onderzoeksprioriteiten binnen deze oproepen zijn niet thematisch en zullen eveneens bottom-up door de onderzoekers worden gedefinieerd.

De regels inzake het soort onderzoeksprojecten, de duur en evaluatieprocedure zijn deze als voor de standaard P4Science-projecten.

2.2.11. Excellentie-/expertisecentra

Tussen de FWIs bestaan er samenwerkingen via expertise/excellentiecentra rond trans-disciplinaire thema's eigen aan de werking van meerdere instellingen en internationale trends binnen de sector waarin ze actief zijn.

Deze excellentiecentra positioneren zich als dienstverleners (*demand driven*), in eerste instantie als ondersteuning van het beleid en van de FWI die deel uitmaken van het centrum-consortium zelf met het oog op kennisdeling en schaalvoordelen, in tweede instantie naar derden op nationaal en internationaal sectorniveau (academisch, industrie, NGO's, beleid,...) door het intekenen op onderzoeksprojecten en in derde instantie naar het publiek via wetenschapscommunicatie.

In het P4Science-programma is in de toolbox een financiële ondersteuning voorzien in de categorie “Synergieontwikkeling” voor het ontwerp/de lancering/de ontwikkeling van een expertise/excellentiecentrum door de FWIs. Dergelijke beperkte financiering dekt kosten van synergieactiviteiten, waaronder meetings, evenementen, communicatieactiviteiten, de ontwikkeling van netwerkinstrumenten, ... nodig voor de opstart van een centrum.

Financiering van onderzoek gelinkt aan een centrum kan door de betrokken FWIs worden gezocht binnen de O&O categorie van het P4Science-programma en/of via andere financieringsinitiatieven op nationaal, Europees en/of internationaal niveau.

Het budget voor de dagdagelijkse werking van de centra en structurele valorisatie wordt niet gefinancierd binnen het P4Science-programma. Een informatiedocument met daarin vereisten en evaluatiecriteria en een aanvraagtemplate werden opgemaakt om een erkenning als expertise/excellentiecentrum in te dienen bij BELSPO (**Bijlagen 4 en 5**). De evaluatie van de aanvraag zal verlopen via een adviescomité dat door BELSPO wordt samengesteld in functie van de betrokken prioriteiten en de vereiste expertise.

Voorwaarde is dat de activiteiten van deze expertise/excellentiecentra coherent zijn met de algemene onderzoeksstrategie van BELSPO en de betrokken FWI(s), de specifieke onderzoeksprioriteiten van de betrokken FWI(s) en de beleidsprioriteiten van de federale regering.

Voor een aantal excellentiecentra werd in het verleden een recurrente bijkomende financiële ondersteuning voorzien door een budgettaire verhoging van de dotatie:

Excellentiecentra	Host FWI	BA	Montant transféré	Date de création (décision C-M)
Zon-Aarde Excellentiecentrum: studie van de zonnefysica, betrekkingen zon-aarde en invloed op het klimaat van de aarde	KSB	60.32.41.30.24	3.007.000	22/03/2006
Meteorologische risico's	KMI	60.32.41.30.23	324.000	22/03/2006
Joint Experimental Molecular Unit (JEMU)	KBIN	60.33.41.30.25	270.000	22/03/2006
Klimaatcentrum	KMI	60.32.41.30.25	2.000.000	20/10/2021
Transfert Observatoire des publics des ESF vers l'IRScNB	KBIN	60.37.41.30.12	97.000	?
Totaal			3.698.000	

De budgetten van specifieke onderzoeksprojecten uitgevoerd via de expertisecentra (zoals beschreven in kolom 1 van de toolbox) zullen vanaf 2024 worden geïntegreerd in het S4Science financieringskader.

Voor de lopende werkingskosten van de expertisecentra zal in 2024 een evaluatieprocedure door BELSPO worden opgesteld om de besteding van de toegekende kredieten en de desgevallende handhaving ervan te evalueren. Aan de betrokken FWIs zal een businessplan worden gevraagd en een jaarlijks dossier met een overzicht van de bereikte en toekomstige doelstellingen en projecten, de totale inkomsten en uitgaven binnen de verschillende budgetposten, personeelsgegevens...

Volgend op een positieve evaluatie zullen – eventueel aangepaste – werkingskosten in de dotatie van de betrokken FWI(s) blijven.

2.3. Programma Science for Policy (S4Policy)

2.3.1. Doelstellingen

Een van de doelstellingen van BELSPO is ook om de besluitvorming van de federale overheid en de FODs te ondersteunen op basis van wetenschappelijke kennis.

Zij zijn dan ook de belangrijkste stakeholders in dit nieuwe S4Policy-Onderzoeksprogramma.

Het doel van dit Programma is om over alle thema's heen onderzoek te verrichten naar de maatschappelijke vraagstukken die tot de prioriteiten van de FODs en de federale regering behoren. Daaruit volgt dat ook onderzoek in het domein van HASS (Humanities, Arts and Social Sciences) gefinancierd kan worden via het S4Policy programma.

Door de opzet van dit programma wenst BELSPO aan de administraties en de federale regering ondersteuning en methodologische expertise aan te bieden inzake selectie en opvolging van onderzoeksprojecten, maar ook de beleidsmakers aan te moedigen onderzoeksprioriteiten te formuleren en daartoe extra onderzoeksbudgetten vrij te maken op beleidsniveau.

Voor elk thema en type onderzoek zullen doelstellingen worden geformuleerd door de betrokken FOD om de realisatie ervan door de onderzoeksprojecten te kunnen meten en evalueren.

Naast het programma Science4Policy is het belangrijk dat algemeen een duidelijker kader voor beleidsvoorbereiding en -evaluatie komt. De FOD BOSA en Belspo zullen hiervoor de handen in elkaar slaan om een voorstel hierrond te doen. Dit voorstel zal vertrekken vanuit bevindingen en aanbevelingen die werden gedaan in diverse onderzoeksprojecten van de OESO en de Europese Commissie en die de voorbije jaren de capaciteit voor beleidsevaluatie en beleidsvoorbereiding binnen de federale overheid kritisch hebben bekeken.

Dit voorstel zal tot stand komen in samenspraak met de academische wereld en zal minstens volgende elementen bevatten:

- Een evaluatie van de RIA met het oog op een hervorming die het instrument gericht en efficiënter moet maken;
- Een protocol om de diverse databronnen binnen de overheid (Statbel, Belspo, BOSA, Kruispuntbank, Planbureau, ...) vlot met elkaar te kunnen delen.
- Een federale onderzoeksagenda

2.3.2. Organisatie

BELSPO zal instaan voor de uitvoering en het beheer van het Programma en zal daarbij worden bijgestaan door een **S4Policy-Programmacomité** samengesteld uit een vertegenwoordiger (en een plaatsvervanger) van elke FOD, aangesteld voor de duur van het Programma.

De samenstelling en de werking van het Programmacomité is van groot belang. Leden zijn afgevaardigden van de departementen met een mandaat van hun voorzitter. Afgevaardigden moeten een afdoende kennis en expertise hebben om bij te dragen aan een goede *science-policy interface*, om synergieën met andere Departementen te bewerkstelligen en om de federale verankering van de onderzoeksvoorstellen te verzekeren. De FOD BOSA zal hiertoe in de tweede helft van 2024 een opleiding in de opleidingscatalogus integreren om experten in de departementen (minstens de deelnemers aan het programmacomité, maar ook breder) op te leiden.

In het Programmacomité zullen tevens 4 onafhankelijke experten uit de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid en één Belgische expert worden opgenomen met een transversale kijk op onderzoek en beleid en die een bijkomend advies kan verlenen over de prioriteit van het onderzoek en de correcte vertaling van de beleidsvraag naar de onderzoeksvraag. Het zal ook fungeren als institutioneel geheugen van gedaan onderzoek om te verhinderen dat bepaalde zaken herhaald worden of met elkaar overlappen. Om deze taak op te kunnen nemen, zorgen de vertegenwoordigers van de departementen ervoor dat ze op de hoogte zijn van lopend en uitgevoerd onderzoek in het eigen departement.

Het Programmacomité zal streven naar een evenwichtige samenstelling inzake taal en gender. De samenstelling ervan zal worden bekrachtigd door de Voorzitter van het Directiecomité van BELSPO.

Het Programmacomité heeft als opdracht advies te verlenen over:

- De lange-termijn prioritaire onderzoeks- en oproepkalender.
- De verdeling van de budgetten tussen de verschillende projecttypes (zie verder)
- De uitwerking van de onderzoeksprioriteiten binnen de specifieke oproepen Beleidsgestuurd (Policy Driven) en Thematisch (*Policy Oriented*) onderzoek
- Het voorstel van te financieren projecten Beleidsgestuurd (Policy Driven) en Thematisch (*Policy Oriented*) onderzoek, op basis van en rekening houdend met de peer review evaluatie door buitenlandse experten georganiseerd door BELSPO. Dit houdt in dat het Programmacomité een keuze maakt uit de categorie '*recommended for funding*' (zie verder).

Voor de uitvoering van het "Flash" onderzoek zal BELSPO overleggen met de betrokken FOD(s).

2.3.3. Onderzoeksprioriteiten

Naar analogie van de onderzoeksprioriteiten van de FWIs in het P4Science-programma zal BELSPO samen met het kabinet Wetenschapsbeleid in het begin van en halfweg van elke legislatuur, voor het Beleidsgestuurd (Policy Driven) en Thematisch (Policy Oriented) onderzoek, het initiatief nemen om met de FODs en de federale kabinetten prioritaire onderzoeksnoden en -vragen te identificeren. Op basis hiervan kan een **oproepkalender** opgemaakt worden. De prioriteiten en overkoepelende kalender worden dan in het kader van de begrotingscyclus ter informatie aan de regering voorgelegd. De lange-termijn strategische onderzoekskalender kan/zal door BELSPO en het Programmacomité jaarlijks worden geëvalueerd en waar nodig aangepast om de pertinentie van de onderzoeksacties in functie van een evolutief maatschappelijk kader te verzekeren.

Ter voorbereiding van iedere oproep voor Beleidsgestuurd (Policy Driven) en Thematisch (*Policy Oriented*) onderzoek zal op basis van deze overkoepelende lange-termijn strategische onderzoekskalender een lijst met strategische prioriteiten per betrokken FOD voorbereid worden door BELSPO en het Programmacomité.

Waar nuttig kunnen gemeenschappelijke onderzoeksprioriteiten worden ontwikkeld om de samenwerking tussen de verschillende FODs rond dezelfde wetenschappelijke prioriteiten te maximaliseren.

Vervolgens zal de werkgroep beleidscoördinatie (interkabinettenwerkgroep) zich over de voorgestelde lijst aan prioriteiten die zullen uitgewerkt worden in de oproep tot voorstellen. Via deze aanpak zal gegarandeerd worden dat:

- de gefinancierde onderzoeksprojecten beantwoorden aan de prioriteiten van de FODs en de federale regering
- de belangrijkste prioriteiten van alle departementen aan bod komen, zelfs bij een variabele cofinanciering.

De prioriteiten voor het “Flash” onderzoek zullen ad-hoc door de betrokken FOD(s) worden aangebracht.

2.3.4. Drie projecttypes

Er zijn drie verschillende projecttypes in het S4Policy-Onderzoeksprogramma:

1. “Flash”onderzoek
2. Beleidsgestuurd (*Policy Driven*) onderzoek
3. Thematisch (*Policy Oriented*) onderzoek

Onderzoek “Flash”

Een “Flash” project is een instrument om een snelle reactie te bieden op dringende, in de tijd beperkte (3-12 maanden) onderzoeksbehoeften die door een of meer federale departementen of hun verantwoordelijke minister(s) worden geuit ter ondersteuning van de politieke besluitvorming.

Het doel is om snel expertise of bestaande wetenschappelijke kennis te mobiliseren met het oog op besluitvorming. Wanneer dit gebeurt volgens een snelle en gestroomlijnde methodiek, spreekt men in de angelsaksische wereld ook wel van ‘Rapid Reviews’. Deze zijn een vorm van bewijssynthese die meer tijdige informatie voor besluitvorming kan bieden in vergelijking met standaard systematische reviews en dienen vaak om een beeld te krijgen van nieuwe of opkomende onderzoeksonderwerpen.

Het gaat hier dus niet om nieuw onderzoek - d.w.z. ongepubliceerd en nieuw voor België of met betrekking tot de stand van de wetenschappelijke kennis. Bijgevolg is *Curiosity driven* onderzoek uitgesloten.

De projectresultaten moeten een wetenschappelijke basis bieden voor de uitvoering van het federaal beleid door de implementatie van een federale maatregel, beslissing, ...

Voorbeeld is de studie naar de impact van reclame in sportcontext op de normalisering van gokken en gokgedrag uitgevoerd vorig jaar in opdracht van de FOD Justitie.

Teneinde te voldoen aan de wettelijke concurrentieregels, zal voorafgaand aan de opstart van de eerste FLASH projecten een duidelijk afwegingskader (‘beslissingsboom’) opgesteld worden, om te verzekeren dat het onderzoek kan verlopen via een subsidie voor wetenschappelijk onderzoek en men dus niet een overheidsopdracht met marktraadpleging moet uitschrijven.

Voor FLASH projecten die gerelateerd zijn aan een expertisedomein van een federale instelling zoals het Federaal Planbureau⁷ of het Kenniscentrum Gezondheidszorg, zal in nauw overleg met de betrokken instelling steeds gestreefd worden naar maximale inzet van de interne expertise. Er kan

⁷ De 11 hoofdthema’s van het Federaal Planbureau zijn Arbeidsmarkt, Duurzame ontwikkeling, Energie, Internationale economie, Macro-economische vooruitzichten en analyses, Milieu-economische rekeningen en analyses, Overheidsfinanciën, Sectorale rekeningen en -analyses, Sociale bescherming, demografie en toekomstverkenning, Structurele Studiën, Transport

slechts beroep gedaan worden op externe wetenschappelijke instellingen wanneer er intern onvoldoende expertise of capaciteit blijkt te zijn (subsidiariteitsprincipe). Om kennisopbouw te vergroten, behoort ook een samenwerking tussen een federale en externe instelling tot de mogelijkheden.

Partnerschap

Deze projecten kunnen worden uitgevoerd door (een netwerk van) onderzoekers uit de hele Belgische onderzoeksgemeenschap: universiteiten, hogescholen, FWIs, andere publieke wetenschappelijke instellingen en non-profit onderzoekscentra.

Duur

Deze projecten zijn van korte duur: tussen de 3 en 12 maanden.

Financiering

De financiering van deze projecten gebeurt door BELSPO.

Hiervoor zal bij elke oproepfase een budget van het S4Policy-Programma worden gereserveerd in overleg met het Programmacomité, dat kan gebruikt worden via het principe *first come first served*. Het gereserveerde budget kan in overleg met het Programmacomité worden verhoogd indien dit onvoldoende blijkt in functie van het aantal vragen van de FODs. Nadat het FLASH-budget voor een gegeven jaar uitgeput zou zijn, kan BELSPO ook nog steeds deze dienst aanbieden op basis van financiering door de betrokken FOD(s). In dit scenario is het noodzakelijk dat de eventuele financiële bijdrage van de FOD(s) aan BELSPO wordt overgemaakt.

BELSPO zal steeds instaan voor de opmaak van het contract met de onderzoekers en de projectopvolging en het projectbeheer (inhoudelijk en financieel).

Oproepen

Dit instrument zal niet worden georganiseerd op basis van een specifieke oproep tot voorstellen met specifieke thema's. Om zo flexibel mogelijk op de aanvragen van de Departementen te kunnen inspelen, zal het mogelijk zijn om het hele jaar door aanvragen te ontvangen. Afhankelijk van het nog beschikbare budget en een redelijke termijn van 5 maanden tussen de formulering van een aanvraag en de ondertekening van een onderzoekscontract, wordt een FLASH-project op budget van het jaar X of X+1 vastgelegd.

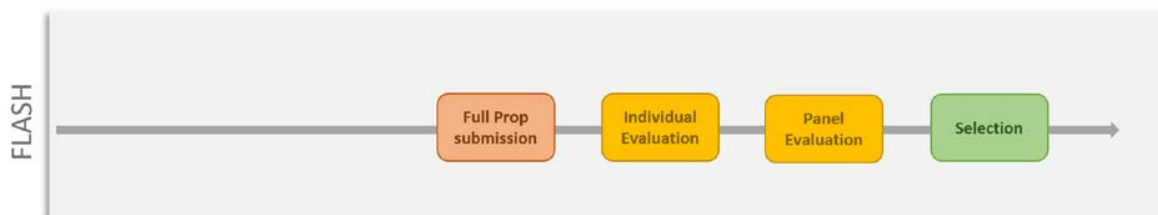
De lancering van de oproep en de uitvoering van deze projecten vereist een nauwe samenwerking tussen BELSPO en het/de betrokken departement(en). Alvorens een flash-project te lanceren dient een overleg opgestart te worden tussen BELSPO en de/het vragende Departement(en) om na te denken over de inhoud en haalbaarheid van wat wordt gevraagd:

- Is het een vraag waarop onderzoekers een antwoord kunnen geven?
- Is de voorgestelde termijn realistisch?
- Is de inhoud van de vraag en wat wordt verwacht haalbaar?

BELSPO zal vervolgens instaan voor de organisatie van de oproep tot het indienen van voorstellen – via een open algemene publicatie en/of via gerichte communicatie naar onderzoekers in het specifieke onderzoeksdomein.

Evaluatieprocedure

De selectie van de projecten zal gebeuren op basis van een peer evaluatie door 1 of meerdere onafhankelijke experts, afhankelijk van de draagwijdte van het onderzoek. Dit zal de wetenschappelijke kwaliteit van het geselecteerde project garanderen.

Beleidsgestuurd onderzoek (*Policy Driven*)

De onderzoeksprioriteiten binnen dit type projecten zijn beleidsgestuurd en spelen in op specifieke behoeften van de Departementen. De prioriteiten worden naar voor gebracht door de Departementen.

Het onderzoek is gefocussed en heeft tot doel het/de betrokken departement(en) en/of de regering te ondersteunen bij de uitvoering en het beheer van hun overheidsbeleid. De wetenschappelijke resultaten van de projecten zullen specifiek door het/de betrokken departement(en) gebruikt en geïmplementeerd worden.

Voorbeelden daarvan zijn de gefinancierde projecten resulterend uit de laatste oproep BRAIN-be 2.0 - Pijler 3. Enkele voorbeelden:

- RE-Born: REturn to work after BurnOut
- INTERCEPT: Monitoring the trade of exotic animals, wild meat and the pathogens they carry
- BEPIDS: Belgian Economic Potential in the Industry of Defence and Security

Zie ook: https://www.belspo.be/belspo/brain2-be/project_p3_nl.stm#2023

Dit type onderzoek omvat eveneens projecten in het kader van specifieke prioritaire bilaterale samenwerking met specifieke partnerlanden of -gebieden op vraag van de betrokken FOD(s), bijvoorbeeld gebaseerd op bestaande diplomatieke overeenkomsten voor O&O&I-samenwerking. De regelmatige bilaterale dialoog via gemengde commissievergaderingen ($\pm$ 3-jaarlijks) voor afspraken rond focusdomeinen waarvoor gemeenschappelijke belangstelling is en rond toegepaste samenwerkingsinstrumenten kan desgevallend op vraag van de betrokken FOD(s) blijven bestaan.

Partnerschap

Deze projecten worden uitgevoerd door (een netwerk van) onderzoekers uit de hele Belgische onderzoeksgemeenschap: universiteiten, hogescholen, FWIs, andere publieke wetenschappelijke instellingen en non-profit onderzoekscentra.

Duur

Het betreft projecten van middellange tot lange termijn (12 tot 48) maanden.

Financiering

Vanaf de tweede oproep (2026-2027) is voor dit type projecten een cofinanciering noodzakelijk van de

FODs van minimum 10%. Deze bijdrage van de FODs toont het engagement van de betrokken FOD(s), geeft een indicatie van de prioriteit en noodzaak van het betreffende onderzoek binnen deze FOD(s) en verhoogt de totale – beperkte – BELSPO-budgetenveloppe voor beleidsondersteunend onderzoek zodat meer federale prioriteiten kunnen behandeld worden. Bij de opmaak van het financieringsvoorstel van te financieren projecten kan met de mate van cofinanciering rekening gehouden worden door het Programmacomit e.

Deze vorm van cofinanciering kan opengetrokken worden naar andere openbare instellingen (het RIZIV onder het toezicht van de minister van Sociale Zaken, UNIA, ...) die desgevallend een Financiële bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksprojecten in het Programma.

Aangezien het voor de Departementen niet altijd even eenvoudig is om financiering te verzekeren – via het proces van de jaarlijkse begrotingsopmaak – wordt voor de eerste oproep (2024-2025) een uitzonderingssituatie voorzien op deze cofinancieringsregel. In de eerste oproep kan BELSPO uitzonderlijk instaan voor 100% van de onderzoeksfinanciering.

Vanaf de tweede oproep en op basis van de lange-termijn strategische onderzoekskalender wordt verwacht dat de Departementen de nodige stappen ondernemen om het cofinancieringsbudget te verzekeren. Deze cofinanciering zal worden geformaliseerd via de opmaak van een financieringsverbintenis tussen de FODs en BELSPO.

Het cofinancieringsbudget moet worden overgemaakt aan BELSPO (zie punt 2.4.5), die zal instaan voor de opmaak van het contract met de onderzoekers en de projectopvolging en het projectbeheer (inhoudelijk en financieel), inclusief de valorisatie en impactevaluatie.

Oproepen

Er zal om de twee jaar een oproep worden gelanceerd met daarin een aantal onderzoeksprioriteiten die beantwoorden aan de noden van de Departementen.

De lancering van de oproep en de uitvoering van deze projecten vereist een nauwe samenwerking tussen BELSPO en het/de departement(en).

Ter voorbereiding van iedere oproep wordt op basis van de lange-termijn strategische onderzoekskalender een lijst met strategische prioriteiten voorbereid door BELSPO, bijgestaan door het Programmacomit e.

BELSPO zal de tekst van de oproep tot voorstellen opstellen, in nauwe samenwerking met het Programmacomit e.

Evaluatieprocedure

De selectie van de voorstellen is gebaseerd op een evaluatie die wetenschappelijke excellentie garandeert. Die evaluatie loopt in twee fasen:

Fase 1 - peer review

BELSPO organiseert een wetenschappelijke evaluatie van de voorstellen door een aantal *peers* (drie buitenlandse experts per project) waardoor een neutrale evaluatie van de wetenschappelijke kwaliteit van de voorstellen wordt verzekerd. Die evaluatie verloopt in twee stappen: een individuele schriftelijke evaluatie gevolgd door een panelvergadering.

Bij de beoordeling van de voorstellen zal met verschillende elementen rekening worden gehouden:

- Het respect voor de doelstellingen van het programma
- Het respect voor de inhoud van de oproep en de overeenstemming tussen het voorstel en de onderzoeksbehoeften van de betrokken Departementen.
- De wetenschappelijke kwaliteit van het voorstel.
- Het in rekening brengen van gendercriteria in het onderzoekspartnerschap en in het onderzoek in functie van de onderzoeksdoelstellingen.
- De potentiële (maatschappelijke) impact van het onderzoek.
- De kwaliteit van de samenstelling van de onderzoekspartners
- De overeenstemming tussen het voorstel en de gevraagde middelen.
- De mate van cofinanciering
- De aansluiting van het project bij de Europese en internationale prioriteiten.
- De samenwerking met andere nationale en internationale onderzoeksinstituten en onderzoeksactoren en de kwaliteit van het netwerk, met name om de samenwerking tussen onderzoekers van verschillende onderzoeksinstituten te bevorderen.
- De manier waarop de resultaten van het onderzoek zullen worden gevaloriseerd.

De peer review resulteert in een lijst van voorstellen onderverdeeld in de volgende financieringscategorieën op basis van hogervermelde criteria:

- *“highly recommended for funding”*: voorstellen van de hoogste kwaliteit die gefinancierd moeten worden. Voorstellen die door het panel in deze categorie worden geplaatst, moeten door het Programmacomité opgenomen worden in het financieringsvoorstel aan de minister.
- *“recommended for funding”*: voorstellen van 'financierbare' kwaliteit (als zodanig of met enkele aanbevelingen). Het Panel zal in de mate van het mogelijke de projecten in deze categorie rangschikken volgens kwaliteitsgroepen, waarbij alle voorstellen binnen eenzelfde groep als ex-aequo worden beschouwd.
- *“not recommended for funding”* voorstellen van onvoldoende kwaliteit, die niet mogen worden gefinancierd. Het Programmacomité kan in het financieringsvoorstel geen projecten uit deze categorie kiezen. Projecten die de wetenschappelijke drempel van 60% niet behalen komen automatisch in deze categorie.

Fase 2 - Programmacomité

Het Programmacomité verleent een advies over de lijst van te financieren voorstellen, voor te leggen aan de Minister bevoegd voor Wetenschapsbeleid en zal erover waken dat er op evenwichtige wijze kan beantwoord worden aan de onderzoeksvragen vanuit de verschillende FODs. Ze doen dit rekening houdend met de uitkomst van de wetenschappelijke evaluatie van de *peers*. Bij de opmaak van het voorstel van te financieren voorstellen kan door het Programmacomité rekening worden gehouden met de mate van cofinanciering. Enkel voorstellen van een voldoende wetenschappelijke kwaliteit kunnen worden opgenomen in het financieringsvoorstel.

Thematisch onderzoek (*Policy Oriented*)

Dit type onderzoek heeft tot doel een geheel van interdisciplinaire en transdisciplinaire onderzoeksprojecten te financieren van strategische aard rond bepaalde (brede) beleidsthema's – mogelijks overkoepelend over verschillende Departementen – om de lange-termijn besluitvorming te ondersteunen via de creatie van een kritische onderzoekscapaciteit.

De programmathema's zijn breed en generiek en worden interdisciplinair en transdisciplinair aangepakt om door middel van samenwerking te zorgen voor voldoende kritische massa en internationale erkenning.

Dit type onderzoek omvat eveneens:

- onderzoek dat gebruik maakt van gecentraliseerde en/of gedistribueerde federale onderzoeksinfrastructuren voor wetenschappelijke en/of besluitvormingsdoeleinden.
- onderzoek en monitoring op de BELSPO-infrastructuren RV Belgica en Prinses Elisabeth Station Antarctica, voor de uitvoering van door België onderschreven internationale verbintenissen met het oog op de ondersteuning van het federaal, Europees en internationaal beleid.
- de federale onderzoeksbijdrage aan transnationale onderzoeksprogramma's (via *Joint Programming Initiatives, Partnerships*, biregionale *INCO-initiatieven*) met het oog op de ondersteuning van het Europees en internationaal beleid.
- de ondersteuning van onderzoek dat noodzakelijk is om een Belgisch standpunt te formuleren in de diverse internationale beleidsontwikkelingsfora en voor de uitvoering van door België onderschreven internationale verbintenissen.

Voorbeelden van dit type onderzoek zijn de programma's DRUGS, POST-COVID en DEFRA.

Met het oog op de opstart van nieuwe thematische onderzoeksprogramma's, zullen BELSPO en het kabinet Wetenschapsbeleid de functionele administraties en kabinetten uitnodigen om de strategische onderzoeksnoden te bepalen. Dit gebeurt best bij het begin van elke nieuwe legislatuur en eventueel herhaald halfweg een legislatuur, om maximale afstemming te verkrijgen tussen de politieke en wetenschappelijke prioriteiten.

Partnerschap

Deze projecten worden uitgevoerd door een netwerk van multidisciplinaire onderzoekers uit de hele Belgische onderzoeksgemeenschap: universiteiten, hogescholen, FWIs, andere publieke wetenschappelijke instellingen en non-profit onderzoekscentra.

Duur

Het betreft projecten van lange termijn (24 tot 48) maanden.

Financiering

Voor de uitwerking van nieuwe initiatieven van dit type moet extra budget voorzien worden in het kader van de jaarlijkse begrotingsopmaak en op aanvraag van het/de competent(e) Federale Departement(en).

Het onderzoeksbudget moet worden overgemaakt aan BELSPO (zie punt 2.4.5), die zal instaan voor de opmaak van het contract met de onderzoekers en de projectopvolging en het projectbeheer (inhoudelijk en financieel), inclusief de valorisatie en impactevaluatie van het onderzoek.

Een deel van het budget zal worden voorbehouden voor BELSPO om de kosten te dekken van de buitenlandse evaluatoren, voor de aanwerving van personeel dat zal instaan voor de projectopvolging en voor het verzekeren van de valorisatie en impactanalyse van de projecten.

Oproepen

Er zal om de twee jaar de mogelijkheid worden geboden een oproep te lanceren met daarin een één of meerdere brede onderzoeksthema's die beantwoorden aan de strategische noden van de betrokken Departementen.

De lancering van de oproep en de uitvoering van deze projecten vereisen een nauwe samenwerking tussen BELSPO en het/de departement(en) via hun vertegenwoordigers in het Programmacomité.

Evaluatieprocedure

De selectie van de voorstellen is gebaseerd op een evaluatie die wetenschappelijke excellentie garandeert. Die evaluatie loopt in twee fasen:

Fase 1 - peer review

BELSPO organiseert een wetenschappelijke evaluatie van de voorstellen door een aantal *peers* (drie buitenlandse experts per project) waardoor een neutrale evaluatie van de wetenschappelijke kwaliteit van de voorstellen wordt verzekerd. Die evaluatie verloopt in twee stappen: een individuele schriftelijke evaluatie gevolgd door een panelvergadering.

Bij de beoordeling van de voorstellen zal met verschillende elementen rekening worden gehouden:

- Het respect voor de doelstellingen van het programma
- Het respect voor de inhoud van de oproep
- De wetenschappelijke kwaliteit van het voorstel.
- Het in rekening brengen van gendercriteria in het onderzoekspartnerschap en in het onderzoek in functie van de onderzoeksdoelstellingen.
- Het in rekening brengen van gendercriteria in het onderzoekspartnerschap en in het onderzoek in functie van de onderzoeksdoelstellingen.
- De potentiële (maatschappelijke) impact van het onderzoek.
- De kwaliteit van de samenstelling van de onderzoekspartners
- De overeenstemming tussen het voorstel en de gevraagde middelen.
- De aansluiting van het project bij de Europese en internationale prioriteiten.
- De samenwerking met andere nationale en internationale onderzoeksinstituten en onderzoeksactoren en de kwaliteit van het netwerk, met name om de samenwerking tussen onderzoekers van verschillende onderzoeksinstituten te bevorderen.
- De manier waarop de resultaten van het onderzoek zullen worden gevaloriseerd.

De peer review resulteert in een lijst van voorstellen onderverdeeld in de volgende financieringscategorieën op basis van hogervermelde criteria:

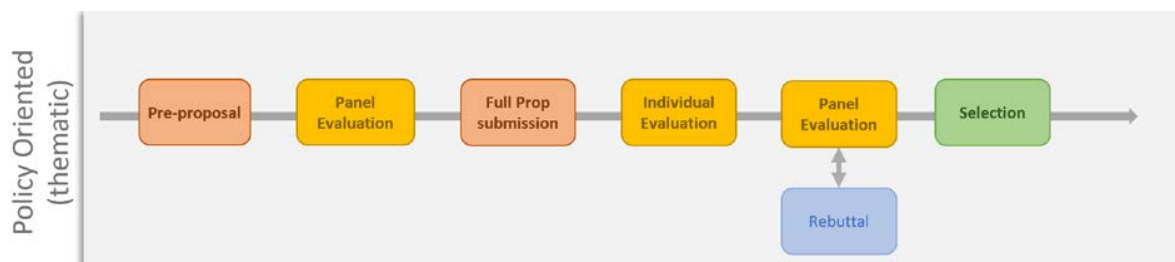
- *“highly recommended for funding”*: voorstellen van de hoogste kwaliteit die gefinancierd moeten worden. Voorstellen die door het panel in deze categorie worden geplaatst, moeten door het Programmacomité opgenomen worden in het financieringsvoorstel aan de minister.
- *“recommended for funding”*: voorstellen van 'financierbare' kwaliteit (als zodanig of met enkele aanbevelingen). Het Panel zal in de mate van het mogelijke de projecten in deze

categorie rangschikken volgens kwaliteitsgroepen, waarbij alle voorstellen binnen eenzelfde groep als ex-aequo worden beschouwd).

- “not recommended for funding” voorstellen van onvoldoende kwaliteit, die niet mogen worden gefinancierd. Het Programmacomité kan in het financieringsvoorstel geen projecten uit deze categorie kiezen. Projecten die de wetenschappelijke drempel van 60% niet behalen komen automatisch in deze categorie.

Fase 2 - Programmacomité

De vertegenwoordigers van de FODs in het Programmacomité die betrokken zijn bij de thematische oproep verlenen een advies over de lijst van te financieren voorstellen, voor te leggen aan de Minister bevoegd voor Wetenschapsbeleid. Ze doen dit rekening houdend met de uitkomst van de wetenschappelijke evaluatie van de *peers*. Enkel voorstellen van een voldoende wetenschappelijke kwaliteit kunnen worden opgenomen in het financieringsvoorstel.

2.4. Implementatie

2.4.1. Administratieve vereenvoudiging en optimale projectvalorisatie

BELSPO werkt momenteel met een online platform voor de indiening en evaluatie van projecten. Dit heeft geleid tot een grote administratieve vereenvoudiging, zowel voor de onderzoekers, de instellingen en de evaluatoren als voor de BELSPO-programmabeheerders en het secretariaat.

Vanaf 2024 zal BELSPO werken met een nieuw online platform, waarmee naast de indiening en evaluatie van de voorstellen, ook de administratieve en inhoudelijke opvolging van de gefinancierde projecten online zal gebeuren.

Het nieuwe online platform zal aan de onderzoekers toelaten om de status van hun voorstellen en hun projecten online op te volgen, communicatie met de BELSPO-programmabeheerders via het platform uit te voeren en contractuele projectverslagen en -rapporten evenals aanvragen voor contractwijzigingen via het platform op te laden en te downloaden. Het email verkeer zal hierdoor drastisch verminderen. Richtlijnen en contract- en projectdocumenten zullen ten allen tijde door de projectpartners online kunnen worden geraadpleegd.

Onderzoekers zullen via het platform een overzicht hebben van en toegang hebben tot alle BELSPO-voorstellen en gefinancierde projecten waarbij ze betrokken zijn in een welbepaald programma. Een specifieke toegang zal ook verleend worden aan de onderzoeksinstellingen via SPOCS (single points of contact – cfr het FED-tWIN programma), zodat ook zij een overzicht hebben van de stand van zaken van de ingediende voorstellen en gefinancierde projecten verbonden aan hun instelling.

BELSPO van haar kant zal via het online platform de projecten veel gemakkelijker kunnen opvolgen: de stand van zaken en evolutie van het verloop van de projecten en de projectrapportering, de

oplevering van de verwachte resultaten en producten, het gefinancierde personeel verbonden aan de projecten, wijzigingen aan de contracten (personeel, taken, duur, ...), ...

Door de verschillende gegevens over projecten samen te brengen in één online platform zal BELSPO een transparante rapportage kunnen aanbieden van de ontvangen voorstellen en de gefinancierde projecten, kan de valorisatie van de onderzoeksresultaten worden geoptimaliseerd en kan gemakkelijker een impactanalyse worden uitgevoerd van de onderzoeksfinanciering. Dit online platform zal ook gebruikt worden voor de evaluatie van de P4science-verdeelsleutel (zie punt 2.2.6).

Dit platform kan in de toekomst worden uitgebreid voor het bijeenbrengen van onderzoek gefinancierd door de FODs. Dit zal toelaten overlap te vermijden en synergiën te creëren met wat reeds werd gefinancierd. Een structurele samenwerking kan hiervoor worden opgezet tussen BELSPO en BOSA.

Dit kosten voor dit nieuwe online platform zullen in 2024 worden geïmputeerd op het werkingsbudget van de Dienst R&I, binnen de beschikbare kredieten.

Het online platform zal gelinkt zijn aan de BELSPO-website waar alle projecten, onderzoeks- en valorisatie resultaten en eindrapporten centraal beschikbaar zijn voor externen.

2.4.2. Instrument voor het beheer van het S4Policy budget

Het S4Policy programma voorziet in een (co-)financiering door de federale departementen. Het is essentieel en noodzakelijk dat de vastleggings- en vereffeningskredieten flexibel ingezet en beheerd kunnen worden in overeenstemming met de noden van de FODs, de looptijd van het programma en de gefinancierde projecten en rekening houdend met een correcte opvolging en valorisatie van de onderzoeksinitiatieven door BELSPO.

De uitvoering van het POST-COVID programma heeft geleerd dat de budgetten die de FODs aan onderzoek kunnen besteden in hetzelfde jaar vastgelegd en vereffend moeten worden.

Indien ook de vereffeningskredieten in hetzelfde jaar gebruikt moeten worden, moet BELSPO een pre-financiering van 100% uitbetalen aan de betrokken onderzoeksploegen. Dit is in strijd met de algemene voorwaarden van de BELSPO-contracten waar de betaling van uitgaven in overeenstemming wordt gebracht met de looptijd van de projecten en de ingediende kosten en is contraproductief voor een correcte opvolging, valorisatie en impactevaluatie van het onderzoek.

Deze werkwijze laat ook niet toe om in het budget voldoende ruimte te voorzien voor BELSPO voor:

- het vergoeden van de kosten voor de externe evaluatie van de onderzoeksvoorstellen
- de valorisatie van de onderzoeksresultaten op het einde van de projecten
- de aanwerving van contractueel personeel bij BELSPO om een correcte uitvoering en opvolging van de projecten te garanderen.

De (co-)financiering van de FODs is immers niet alleen bedoeld om onderzoeksprojecten van verschillende partners (universiteiten, ESF en andere) te financieren, maar ook om de personeels- en werkingskosten van BELSPO te dekken die verbonden zijn aan de uitvoering van deze financieringsinitiatieven.

Dit kan niet worden gepland in het kader van een normale begrotingscyclus met vastlegging en vereffening in hetzelfde jaar. Aangezien de betrokken onderzoeksprojecten meerjarig zijn, is het

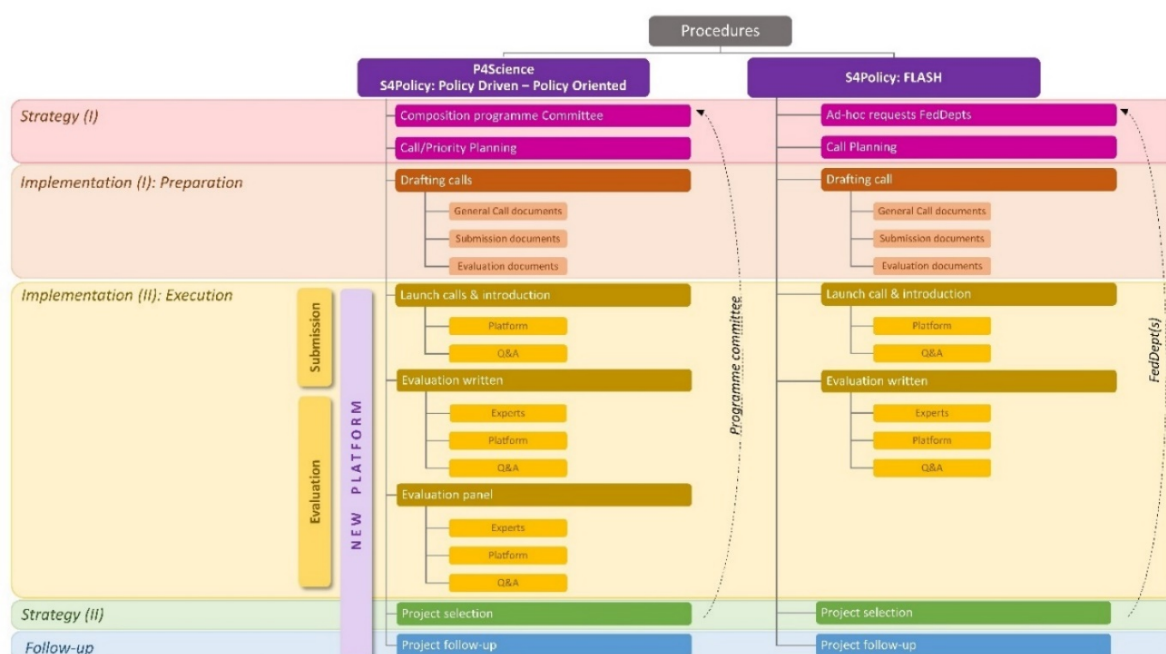
bovendien niet mogelijk om een jaarlijks evenwicht tussen 'inkomsten' (overschrijvingen van eenmalige begrotingskredieten) en uitgaven te garanderen.

Voor de cofinanciering van *policy-driven* projecten door de FODs zal BELSPO de onderzoekscontracten opmaken en afsluiten voor het totale projectbudget, waarbij de bijdrage van de betrokken FOD(s) expliciet zal worden vermeld in het onderzoekscontract, maar rechtstreeks door de betrokken FOD(s) aan de betrokken onderzoeksinstelling(en) moeten worden betaald.

Wanneer de regering zou besluiten tot de opstart van een nieuw *policy-oriented* programma met bijkomende middelen, moeten de kredieten vastgelegd en vereffend worden bij BELSPO in lijn met de onderzoekskalender, zoals nu al gebeurt voor bijvoorbeeld het programma DRUGS.

2.4.3. Rolverdeling BELSPO

Teneinde de werking van de P4Science en S4Policy onderzoeksprogramma's optimaal tot uitvoer te brengen, zal BELSPO haar interne werking en rolverdeling binnen het huidige team herzien en structureren volgens de twee grote luiken (P4Science en S4Policy).

Transversaal over deze 2 programma's zijn 5 grote opdrachten te onderscheiden, met daarbinnen de volgende rollen:

- Strategie (I): communicatie, netwerking en overleg met de stakeholders ter voorbereiding van de prioriteitenkalender en de inhoudelijke oproep tot voorstellen. Deze taak zal voor de twee programma's door **afzonderlijke teamleden** uitgevoerd worden met een zekere know-how en expertise in de werking en strategie van de FWIs enerzijds of de FODs anderzijds. Deze teams zullen instaan voor het faciliteren van samenwerking tussen verschillende FWIs en/of FODs en interdisciplinair, transdisciplinair en gezamenlijk onderzoek.
- Implementatie (I): voorbereiden van de typedocumenten, templates en richtlijnen voor de indieners en de evaluatoren. Deze opdracht zal voor de twee programma's maximaal worden geüniformiseerd en door één en eenzelfde **transversale team** worden uitgevoerd.
- Implementatie (II): contact met de indieners, samenstellen van de peer review teams en coördineren van de evaluaties. Voorbereidend werk door het **transversale team** en uitvoering door de **afzonderlijke teams**. De FWIs zullen waar nodig ondersteund worden bij het

identificeren van de nodige onderzoekstools en internationale financieringsmogelijkheden, mogelijke onderzoekspartners en internationale samenwerking, het opstellen van onderzoeksvoorstellen en het beheren van de onderzoeksprojecten.

- Strategie (II): finale projectselectie in overleg met de twee programmacomités (en of de betrokken FOD(s)) op basis van strategische prioriteiten. Gecoördineerd door de **afzonderlijke teams** P4Science en S4Policy.
- Follow-up: de eigenlijke projectopvolging inclusief onderzoekscommunicatie en valorisatie en het helpen van de onderzoekers en de FODs bij het promoten van onderzoeksresultaten en het faciliteren van kennisverspreiding via publicaties, conferenties en andere communicatiekanalen (bijvoorbeeld 'science-policy interface'). Dit zal verdeeld worden over de collega's in functie van de expertise en know-how.

Voor het beheer van het nieuwe online platform voor de indiening en evaluatie van de onderzoeksvoorstellen en de opvolging en valorisatie van de projecten zal een nieuwe collega worden aangeworven. Deze collega zal instaan voor het toezicht op de correcte werking van en toegang tot het platform en het gegevensbeheer gelinkt aan het platform. Via een link van het platform met de BELSPO-website zal de externe toegang tot de projectresultaten gegarandeerd worden.

Voor het beheer en de analyse van de projectdata in het online platform, van belang voor de beoordeling van de onderzoeksprestaties en impactbeoordeling van het onderzoek en de financiering, zal worden samengewerkt met de interne dienst MERI (Monitoring and Evaluation of Research and Innovation).

2.4.4. Duurtijd en oproeptiming

De nieuwe onderzoeksprogramma's P4Science en S4Policy worden geïmplementeerd over een periode van 8 jaar (2024-2031) teneinde toe te laten deze nieuwe structurering en manier van werken te optimaliseren en een bruikbare kritische massa te bereiken voor een impactevaluatie van deze nieuwe financieringsinitiatieven.

Verschillende evaluatiemomenten zijn zowel in het P4Science als S4Policy-Programme voorzien om toe te laten op regelmatige tijdstippen een evaluatie door te voeren van de pertinentie en impact van de onderzoeksfinanciering. Meer bepaald zal er een tussentijdse evaluatie plaatsvinden na de afsluiting van de 2026-2027 oproepen, om de indicatieve verdeling van het totale budget tussen de programma's P4Science en S4Policy zoals voorgesteld in punt 2.4.6 opnieuw te bekijken in het licht van de geformuleerde behoeften van de FWIs en de FODs, alsook de mate waarin projecten werden geëvalueerd als "highly recommended for funding" voor de FWI of werden ge-cofinancierd door de FODs. Een advies van de Federale Raad voor het Wetenschapsbeleid zal op dat moment gevraagd worden.

In de regel – met uitzondering van de Flash-projecten binnen het S4Policy-Programma waarvoor jaarlijks een oproep zal worden gelanceerd – wordt elke twee jaar een oproep tot voorstellen gelanceerd voor beide programma's, waarvan de projecten zullen worden geïmputeerd op de 2 betrokken budgetjaren. Over de totale duur van de beide programma's zullen er dus vier oproepen worden gelanceerd.

2.4.5. Projectbudget

Uitgavencategorieën

De verschillende uitgavencategorieën in de projecten – ongeacht het programma en het type project – zijn de volgende:

Personeel: opsomming van het vereiste projectpersoneel, met de daaraan verbonden voltijdse personeelsmaanden (PM) ten laste en niet ten laste van het PROJECT. De geraamde voltijdse maandelijkse personeelskost is incl. eindejaartoelage, vakantiegeld en elke tussenkomst van de werkgever in de loonkosten.

Courante werking: dagdagelijkse/gebruikelijke benodigdheden en producten voor het laboratorium, de werkplaats en het kantoor, documentatie, zendingen, gebruik van dagdagelijkse software en IT-faciliteiten, organisatie van interne vergaderingen, enz.

Specifieke werking: opsomming van de werkingskosten die eigen zijn aan de uitvoering van de projecttaken, zoals kosten voor projectanalyses, onderhoud en reparatie van apparatuur die door het project is aangekocht, gebruik van specifieke IT-faciliteiten en software, kosten voor enquêtes, open data-publicaties, organisatie van workshops en evenementen, enz.

Overheads: kosten voor administratie, telefoon, post, onderhoud, verwarming, verlichting, elektriciteit, huur, afschrijving van materiaal of verzekering.

Uitrusting: opsomming van de investeringsgoederen die eigen zijn aan de uitvoering van het project en die moeten aangekocht worden op het projectbudget voor de uitvoering van het project. Het betreft de aankoop en installatie van wetenschappelijke en technische apparatuur en instrumenten, waaronder computerapparatuur, die in de inventaris of de activa van de instelling(en) moet worden opgenomen.

Onderaanneming: kosten die een derde maakt voor het uitvoeren van projecttaken, met inbegrip van het verlenen van specifieke diensten - waarvoor bijzondere wetenschappelijke of technische bekwaamheden nodig zijn buiten het normale werkterrein van de instelling(en).

(Inter)nationaal partnerschap: de samenwerking met een (inter)nationale partner buiten het netwerk, met als doel het versterken van de wetenschappelijke samenwerking en de Belgische expertise. De betrokken instelling(en) is/zijn verantwoordelijk voor de taken van de (inter)nationale partner(s) en de link tussen de (inter)nationale partner(s), de overige instelling(en) en de dienst.

Percentage overheads

BELSPO hanteert voor de onderzoeksprojecten een overhead van 5% van de goedgekeurde personeels- en werkingskosten. Deze overheads dekken de kosten inzake administratie, telefoon, post, onderhoud, verwarming, verlichting, elektriciteit, huur, afschrijving van materiaal of verzekering.

Deze overheads worden geflankeerd met volgende maatregelen:

De administratieve last gelinkt aan de uitvoering van onderzoeksinitiatieven van BELSPO is laag in vergelijking met andere financieringsorganisaties (soepeler procedures inzake rapportering, geen audits, een minder stringente controle van de in aanmerking komende onkosten, soepeler deadlines, enz.). Met de invoering van de nieuwe structuur en de implementatie van het nieuwe online projectplatform zal de administratieve en planlast voor de instellingen bijkomend worden verminderd (minder oproepen, hoger slaagpercentage, beter projectbeheer, ...). Hierdoor zullen ook de indirecte kosten worden gereduceerd.

In essentie is de categorie “courante werking” van BELSPO vergelijkbaar met de “indirecte kosten” van de Europese Commissie. Courante werking wordt berekend als een percentage van de personeelskosten. Het gaat om maximum 10% van de personeelskosten voor de partners en maximum 15% van de personeelskosten voor de coördinator van het project.

Daarenboven wordt door BELSPO voor apparatuur en uitrusting – zelfs als die niet tijdens hun volledige levensduur voor het project worden gebruikt – het volledige aankoopbudget betaald, in tegenstelling tot het in rekening brengen van afschrijvingskosten overeenstemmend met de looptijd van het project.

Tenslotte is het idee dat overheadkosten de kosten moeten compenseren van personeel dat is toegewezen aan het administratieve, financiële en/of juridische beheer en secretariaat van een project, niet in overeenstemming met de filosofie van overheadkosten. Idealiter worden deze kosten geregistreerd in urenstaten en worden ze ten laste gebracht van de personeelskosten (waarop dan overheadkosten worden geheven).

Op basis van bovenstaande analyse diende BELSPO een dossier in voor de aanvraag van extra kredieten voor een verhoging van de overheads naar 7%. Dit percentage stemt overeen met de 7% overheads van de eerste Europese kaderprogramma's en hiermee wordt tegemoetgekomen aan de verwachtingen vanuit de onderzoeksinstellingen die hun algemene kosten moeten kunnen dekken.

Deze aanvraag werd echter door de inspecteur-generaal van financiën negatief geadviseerd. De verrekening van een dergelijke verhoging binnen de bestaande onderzoekskredieten zal leiden tot een lager beschikbaar budget voor onderzoek en dus van het mogelijk aantal te financieren projecten. Dientengevolge, wordt de rol van BELSPO bij de ondersteuning van de politieke besluitvorming en zijn expertisecapaciteit in het gedrang gebracht.

Daarom zal BELSPO ook in de nieuwe programma's een overhead van 5% hanteren. Rekening houdend met de soepele regels rond de “courante werking” en de uitrustingsfinanciering die BELSPO hanteert, aligneert BELSPO zich met het beleid van andere financieringsorganisaties. De kosten van personeel dat is toegewezen aan het administratieve, financiële en/of juridische beheer en secretariaat van een project kunnen worden geregistreerd in urenstaten en ten laste worden gebracht van de personeelskosten van een project (waarop dan overheadkosten worden geheven).

Betalingsprocedure

Voor de uitbetaling van de kredieten aan de projectpartners, zal het model van de BELSPO-onderzoeksovereenkomsten worden aangevuld met alle boekhoudkundige identificatiegegevens van de begunstigde, zodat het contract dat ons door de partner ondertekend wordt teruggestuurd, zonder enige andere formaliteit door BELSPO kan worden gebruikt als factuur voor de eerste financieringsschijf (1e voorschot).

Om de prognoses voor de vereffening van de financiering gemakkelijker te kunnen halen, zullen de algemene voorwaarden van onze onderzoekscontracten bovendien worden herzien om de mogelijkheid voor de begunstigde om voorschotten te vragen te vervangen door de directe uitbetaling van de volgende contractueel overeengekomen financieringsschijf zonder factuur en van zodra de partner in staat is om deze te ontvangen (d.w.z. na verantwoording van het gebruik van het vorige voorschot).

De begunstigde zal vooraf op de hoogte worden gebracht van deze betaling en zal een redelijke termijn krijgen om ons formeel op de hoogte te brengen van zijn/haar weigering of om opmerkingen te maken, alsook om het vastgestelde recht in de boekhouding op te nemen voordat de inkomsten

worden ontvangen (dit laatste is vooral belangrijk voor organisaties die deel uitmaken van de geconsolideerde staatsperimeter, zoals de FWIs die van BELSPO afhangen).

Deze procedurewijziging houdt rekening met de ervaringen die zijn opgedaan in het kader van het Relanceplan en de uitvoering van het POST-COVID-programma, waarbij deze techniek eind 2023 wordt gebruikt om te kunnen voldoen aan de betalingsvoorwaarden die aan BELSPO werden opgelegd.

Het Rekenhof werd gevraagd zich uit te spreken over deze wijzigingen in de betalingsmodaliteiten van onze onderzoeksovereenkomsten, maar het wenst zich a priori niet uit te spreken over een theoretisch geval. In een nota van de FOD Begroting en Beheerscontrole van 1 oktober 2003 met betrekking tot facultatieve subsidies en de wettigheidscontrole van het Rekenhof oordeelde het Rekenhof dat de betaling van een facultatieve subsidie enkel kan gebeuren op basis van een aangifte ondertekend door de begunstigde die daarmee verklaart recht te hebben op de subsidie. Het Rekenhof maakte deze opmerking echter in verband met een subsidie die bij decreet werd toegekend, d.w.z. een eenzijdige rechtshandeling.

De BELSPO onderzoekscontracten treden pas in werking nadat ze medeondertekend zijn door de partners, de begunstigten van deze subsidies. Door de overeenkomst te ondertekenen, erkent de partner de facto dat hij in aanmerking komt om het eerste voorschot te ontvangen.

2.4.6. Vastleggings- en vereffeningskredieten

Implementatie

De nieuwe programma's P4Science en S4Policy worden geïmplementeerd over een periode van acht jaar (2024-2031) teneinde voldoende tijd te hebben om de nieuwe structuur en manier van werken optimaal te kunnen implementeren en een relevante impactanalyse te kunnen uitvoeren inzake de ondersteuning van de FWIs en het federaal beleid via de nieuwe programma's. De initiatieven zullen worden uitgevoerd binnen het beschikbare budget en houdt rekening met de volgende ambities:

- het versterken van de financiering van de onderzoeksnoden en -prioriteiten van de FWIs vanuit de BELSPO-onderzoeksbudget-enveloppe
- het vrijmaken van meer middelen voor beleidsondersteunend onderzoek via een bijkomende ondersteuning vanuit de FODs.

Er wordt om de twee jaar een oproep tot voorstellen gelanceerd, met uitzondering van de Flash-projecten waarvoor geen oproep wordt gelanceerd maar waarvan de vraag tot projectoproep in functie van de noden door de FOD(s) bij BELSPO kan worden ingediend. Over de totale duur van het programma zullen er dus vier oproepen worden gelanceerd die terzelfdertijd open zullen staan voor projecten binnen P4Science, S4Policy-Policy Driven (gecofinancierd) en desgevallend S4Policy-Policy Oriented (thematisch).

De vastleggingen voor de geselecteerde projecten, binnen een oproep, worden over twee jaar gespreid (1^e oproep: vastlegging in 2024 en 2025; 2^e oproep: vastlegging in 2026 en 2027; 3^e oproep: vastlegging in 2028 en 2029 en vastlegging 4^e oproep in 2030 en 2031). De BELSPO-budgetten van de oproepen per programma worden, ter indicatie, als volgt vastgelegd op een totaal beschikbaar budget van 157.640.000 € op de BA 11.XX.XX.51 en 6.288.000 € op de BA 21.XX.XX.57 - INCO, voor de periode 2024-2031:

in EUR (excl indexatie, cfr volgend punt)	Appel 2024-2025	Appel 2026-2027	Appel 2028-2029	Appel 2030-2031	TOTAL
--	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	-------

AB. 21.XX.XX.57 - INCO					
	1.572.000	1.572.000	1.572.000	1.572.000	6.288.000
AB.11.XX.XX.51					
Lopende initiative (incl FED-tWIN)	52.801.000	45.503.000	39.973.000	30.755.000	169.032.000
P4Science ESF	15.511.890	21.013.290	25.703.725	32.354.915	94.583.820
P4Science : PEA et RV Belgica	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	12.000.000
S4Policy	10.355.110	12.151.710	12.991.275	15.558.085	51.056.180
<i>Projets Flash</i>	800.000	800.000	800.000	800.000	3.200.000
<i>Projets Policy Driven (Contribution minimale des SPF)</i>	9.555.110	11.351.710 (1.135.170)	12.191.275 (1.219.130)	14.758.085 (1.475.810)	47.856.180 (4.785.620)
<i>Projets Policy Oriented</i>	-	-	-	-	0
<i>Policy Oriented DROQUES</i>	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	5.600.000
TOTAL	81.668.000	81.668.000	81.668.000	81.668.000	326.672.000
Dont P4Scienc + S4Policy	28.867.000	36.165.000	41.695.000	50.913.000	157.640.000

Naargelang de resultaten van de oproepen tot voorstellen, kunnen binnen de beschikbare budgettaire enveloppe budgetten worden overgedragen binnen en tussen de programma's. De indicatieve budgetten kunnen structureel herverdeeld worden tussen de verschillende programmatypes, afhankelijk van de evaluatie die gepland is na de afsluiting van de 2026-2027 oproepen (zie 2.4.4).

Budgettaire weerslag

De nodige kredieten voor de onderzoekscontracten, de begeleidingsmaatregelen inzake onderzoek (clusters, prospectieve studies, ...), het beheer/de valorisatie (met inbegrip van de evaluatie) moeten respectievelijk worden aangerekend op de basisallocaties BA.11.XX.XX.51 (11.45.00.51 (niet-ABDA) - 11.41.30.51 (ABDA) – 11.41.40.51 (AOI)), 11.12.11.17 en 11.12.11.18 van programma I van de organisatieafdeling 60 van het budget van de POD Wetenschapsbeleid. Daarbij komt een INCO-budget aan te rekenen op de BA.21.XX.XX.57.

Het nodige budget voor de uitvoering van het programma 2018-2023 bedraagt in totaal 175.928 kEUR dat ter indicatie verdeeld is over de periode 2024 – 2034 zoals in de tabel hieronder. Het betreft een enveloppe met een meerjarig karakter, evolutief, in de zin dat transfers tussen jaren mogelijk blijven.

Voor de onderzoekscontracten op de BA.11.XX.XX.51 zijn de bedragen gekoppeld aan het gezondheidsindexcijfer van toepassing op 1 januari 2024 en worden deze jaarlijks aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex.

Vastleggingskredieten (in kEUR)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	TOTAL
Onderzoekscontracten BA.11.XX.XX.51*	12.606	16.261	16.217	19.948	18.061	23.634	23.592	27.321	-	-	-	157.640
Begeleidingsmaatregelen BA.11.12.11.17	600	800	800	800	800	800	800	800	800	800	0	7.600
Beheer en Valorisatie BA.11.12.11.18	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	4.400
BA. 21.XX.XX.57 - INCO	786	786	786	786	786	786	786	786	-	-	-	6.288
TOTAAL	14.392	18.047	18.203	21.934	20.047	25.620	24.792	29.307	1.200	1.200	400	175.928

*Bedragen gekoppeld aan het gezondheidsindexcijfer van toepassing op 1 januari 2024 en wordt jaarlijks aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex.

Vereffeningskredieten (in kEUR)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	TOTAL
Onderzoekscontracten		8.000	12.000	16.000	16.000	19.000	21.000	22.640	17.000	17.000	9.000	157.640

BA.11.XX.XX.51*												
Begeleidingsmaatregelen BA.11.12.11.17	200	200	1.000	1.000	800	800	1.000	1.000	800	800	0	7.600
Beheer en Valorisatie BA.11.12.11.18	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	4.400
BA. 21.XX.XX.57 - INCO	786	786	786	786	786	786	786	786				6.288
TOTAAL	1.486	9.586	16.786	18.186	18.186	21.186	22.986	24.626	18400	18.300	9.400	175.928

*Bedragen gekoppeld aan het gezondheidsindexcijfer van toepassing op 1 januari 2024 en wordt jaarlijks aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex.

3. Regelgevingsimpactanalyse (RIA)

Niet vereist.

4. Adviesorganen

De Federale Raad voor Wetenschapsbeleid (FRWB) heeft advies verleend op 15/11/2023. De Federale Interministeriële Commissie voor Wetenschapsbeleid (ICWB) heeft haar advies verleend tijdens de vergaderingen van 18 april en 30 mei 2023.

5. Gemeenschappen en/of Gewesten

Niet vereist.

6. Inspectie van Financiën

De Inspectie van Financiën heeft advies verleend op 7/12/2023.

7. Voorafgaand akkoord

Een gunstig akkoord met voorwaarden werd verleend door de Minister van Begroting op 07/02/2024. Na overleg is een akkoord gevonden over volgende formuleringen:

- Er worden voor het vaarprogramma 2024 van de Belgica geen bijkomende middelen gevraagd. De middelen kunnen desgevallend wel stijgen indien hiertegenover bijkomende externe financiering staat of indien deze door federale gebruiker intern gecompenseerd worden
- Het tekort op de bijdrage aan de intergouvernementele organisaties EMBL/EMBC wordt opgevangen binnen de bestaande kredieten van Belpo voor de periode 2024-2026 op basis van de huidige budgethypothesen, behoudens een conclaafbeslissing om de extra middelen alsnog te voorzien.
- Elke FWI dient een begroting in evenwicht voor te leggen. Indien de opmaak of realisatie van de begroting tekorten zou vertonen, moet er een saneringsplan worden voorgelegd.
- Mochten er tekorten ontstaan bij de lopende onderzoekscontracten als gevolg van correcties die door de fiscus worden opgelegd voor de toepassing van de korting bedrijfsvoorheffing in het kader van Onderzoek & Ontwikkeling, dienen deze eerst opgevangen te worden binnen de vrijgekomen beleidsruimte. Het is momenteel onduidelijk over welke eventuele tekorten we hier spreken. Daarom zou het goed zijn een lijst te bezorgen met de lopende onderzoekscontracten en het eventuele tekort per dossier. Pas daarna kan er een eerste oproep zijn op de nieuwe onderzoeksprogramma's.
- Voor elke nieuwe oproep dient Belpo de bruto loonkost te subsidiëren, de budgettaire marge na het bekomen van de korting bedrijfsvoorheffing in het kader van Onderzoek & Ontwikkeling dient door de FWI afzonderlijk geboekt te worden op '10&Oimpuls' en kan

uitsluitend aangewend worden voor aanvullend onderzoek.

- Elke FWI dient een onderzoeksstrategie voor te leggen, gecoördineerd door Belpo en goedgekeurd door de respectievelijke wetenschappelijke raden, vooraleer deze FWI aan een Belpo oproep kan deelnemen.
- Het percentage overhead dient integraal geaffecteerd te worden aan de kostenplaats 1OVERHEAD. De berekening van het percentage overheadkosten wordt per projectoproep door Belpo na advies van Inspectie van Financiën bepaald. Dit verkleint het risico op een tekort op de werkingmiddelen van de FWI indien de overheadkost te klein werd ingeschat.

8. Werkgroepen

Een IKW heeft plaatsgevonden op 20 december 2023.

9. Voorstel van beslissing

De Ministerraad geeft zijn goedkeuring aan de opstart van twee nieuwe programma's vanaf 2024: het P4Science Programma en het S4Policy Programma, volgens de modaliteiten opgenomen in punt 2 van deze nota. Beide programma's worden gefinancierd binnen de beschikbare kredieten op de B.A. 11.XX.XX.51, 11.12.11.17, 11.12.11.18 en AB.21.XX.XX.57, met inachtneming van de voorwaarden van het akkoord begroting zoals geformuleerd in punt 7.

10. Regeringsleden die het dossier indienen

Thomas Dermine, Staatssecretaris belast met Wetenschapsbeleid

Pierre-Yves Dermagne, Minister van Economie

Bijlage 1: LIJST VAN FEDERALE OVERHEIDSDIENSTEN (FODs)

- FOD Kanselarij van de Eerste Minister
- FOD Beleid en Ondersteuning
- FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
- FOD Binnenlandse Zaken
- FOD Financiën
- FOD Mobiliteit en Vervoer
- FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
- FOD Sociale Zekerheid
- FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
- FOD Justitie
- FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
- Ministerie van Defensie
- POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid

Bijlage 2: LIJST VAN FEDERALE WETENSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN (FWIs)

- Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (KMKG)
- Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (KMSKB)
- Koninklijk Instituut voor het Kunst-patrimonium (KIK)
- Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN)
- Koninklijk Museum voor Midden-Afrika (KMMA)
- Koninklijk Belgisch Instituut voor Ruimte-Aeronomie (BIRA)
- Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (KMI)
- Koninklijke Sterrenwacht van België (KSB) en het Planetarium
- Rijksarchief in België (RA)
- Koninklijke Bibliotheek van België (KBR)
- Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC)
- Sciensano
- War Heritage Institute (WHI)